

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНING ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

milliy

tiklanish

№ 26-27 (1077) 2020 йил 5 август, чоршанба

www.mt.uz / mtiklanish@mail.ru / mtiklanish@bk.ru

ISSN 2010-1114

1995 йил 10 июндан чика бошлади

5

ДЕПУТАТ САЙЛОВЧИ ИШОНЧИННИ ОҚЛАШИ КЕРАК

НЕГА МИТТЕРАН ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛГАН ЭДИ?

7

ИСЛОМ МОЛЯСИ УЧУН ЙЎЛ ОЧИЛАДИМИ?

4

Президентимиз томонидан коронавирус ва пневмонияни даъволашда Соғлиқни сақлаш вазирлиги мутасаддилари, ҳокимлар ҳамда сектор раҳбарларининг ҳар қандай шароитга тайёр туришлари, ҳар бир беморга керакли тиббий ёрдам кўрсатиш, уларнинг ҳолатидан келиб чиқиб, шифохоналарга ётқизишдан тортиб даволанишигача шахсан жавобгар эканликлари таъкидланди.

Эҳтиёжманд оилаларга 148 МИЛЛАРД СЎМ ТАРКАТИЛДИ

«Хизмат – беминнат»дан «Шифокорга мадад»гача

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгашида Тошкент шаҳар кенгаши ташаббуси билан ташкил этилган «Шифокорга мадад» кўнгилли ёшлар ҳаракати фаолияти ва ушбу ташаббусни мамлакат бўйлаб кенг ёйиш юзасида онлайн мулоқот бўлиб ўтди.

Марказий кенгаш раиси ўринбосари Феруза Муҳамеджанова мулоқотни очар экан, партиянинг таълим ва касбга ўқитиш учун «Хизмат – беминнат» лойиҳаси доирасида шу пайтгача ижтимоий йўналишда кўнгиллилар ташаббуслари кўтарилгани, лекин тиббиёт бўйича бундай ҳаракат уюштирилмаганини таъкидлади.

Олмазор туманидаги депутатларимиз Феруза Каримов ва Нодира Шариповалар томонидан ушбу лойиҳа доирасида «Шифокорга мадад» кўнгилли ёшлар ҳаракати йўлга қўйилганини бугунги пандемия шароитида ташкил қилинган энг хайрли ишлардан бири сифатида баҳолаш бўлади, – деди Ф.Муҳамеджанова. – Чунки пандемия шароитида аҳолидан тиббий хизмат кўрсатиш юзасидан шунчалик кўп мурожаатлар тушмоқдаки, бу соғлиқни сақлаш тизими барча мурожаатларни қамраб ололмаётганини кўрсатади. Шу маънода «Хизмат – беминнат»дан «Шифокорга мадад» кўнгилли ёшлар ҳаракатини қўллаб-қувватлаб, уни бошқа вилоятларга ҳам ёйсақ, мақсадга мувофиқ бўлади.

Ушбу ҳаракат беморларга дастлабки тиббий ёрдам кўрсатиш, дори-дармон, тиббий жиҳозлар ва озиқ-оқат етказиб бериш, уларни рухий ва маънавий қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил қилинди. Маълумки, «Шифокорга мадад» ҳаракати иш бошлаганига кўп бўлгани йўқ. Дастлаб Олмазор туманида синов тариқасида старт олган ҳаракат, бугунга келиб Тошкент шаҳри бўйлаб кенг ёйилмоқда. Энг муҳими, лойиҳамиз маҳаллий ҳокимликлар томонидан ҳам қўллаб-қувватланяпти.

Лойиҳа ташкилотчилари давлат кўмағига таянмай, махсус ҳисоб-рақам очиб, дастлаб Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг саховатпеша депутатлари ва фаолларининг ёрдамига таянган ҳолда иш олиб борганини таъкидлаш жоиз. Тез орада хайрли ташаббусга туман ва пойтахтнинг кўли очик фуқаролари, турли фирма ва ташкилот вакиллари қўшилдилар.

Айни пайтда махсус ажратилган офисларда туну кун фаолият кўрсатувчи «Call-centr» ишляпти. 50 дан ортиқ кўнгиллиларни бирлаштирган 8 та мобил гуруҳ орасида эса тиббиёт ходимлари, талабалар билан бирга психологлар, ҳайдовчилар, техник ходимлар, ҳатто ошпазлар ҳам бор. Ҳар бир гуруҳ кунига ўртача 20 та хонадонга хизмат кўрсатапти. Албатта, барча ишлар етук шифокорлар маслаҳати билан амалга ошириляпти.

– Гуруҳимиз билан тиним билма-япмиз, мурожаатлар кундан кунга кўпаймоқда, – дейди лойиҳа бош ташаббускори Феруза Каримова онлайн мулоқотда сўзга чиқиб. – Сўнгги 3 кунда 146 нафар кексалар ҳолидан хабар олдик, 75 нафар кишига тиббий ёрдам кўрсатилди, 150 та оилага тиббиёт воситалар, 273 оилага эса озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди.

Айни пайтда ташаббусимиз «Ezgu amal» жамғармаси, пенсионерларга ёрдам берувчи ташкилот, такси хизмати кўрсатувчи фирмалар томонидан ҳам қўллаб-қувватланяпти.

Давоми 3-бетда

ПАРТИЯВИЙ ЛОЙИҲА

КАРЗ

Илхом НАСРИЕВ, юридик фанлар доктори, профессор

2019 йили судларга қарз ундириш билан боғлиқ 13,5 мингдан ортиқ ариза тушган бўлса, уларнинг 10 мингдан ортиғи қаноатлантирилиб, жавобгарлардан 130 миллиард сўмликдан ортиқ маблағни даъвогарлар фойдасига ундириш тўғрисида судларнинг ҳал қилув қарорлари чиқарилган. Бундан ташқари, пул ва бошқа қимматликларни қарз ниқоби остида олиб, қайтармагани учун 80 нафарга яқин шахс жиноий жавобгарликка тортилган, шундан 30 нафаридан ортиғига озодликдан маҳрум қилиш жазоси ҳам тайинланган.

Давоми 6-бетда

МАҚСАД ВА ИНТИЛИШЛАРИМИЗ МУШТАРАКЛИГИ ИМТИҲОН ҚИЛИНЯПТИ

3

Беш ойлик сўровга НЕГА ҲОКИМ

жавоб бермади? 5

Ўтган 5 кунда эҳтиёжманд оилаларга жами 148 миллиард сўм моддий ёрдам тарқатилди. Август ойида 1 миллион 700 минг аҳоли ва 50 мингдан зиёд тиббиёт ходимларига 780 миллиард сўм тўланиши кўзда тутилган.

Пандемияни жиловлаш ва ижтимоий ҳимоя тизимида адолатни таъминлаш масалалари муҳокама қилинди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 4 август куни коронавирус тарқалишини жиловлаш борасида амалга оширилаётган ишлар таҳлили, пандемия даврида ижтимоий ҳимояга ва ёрдамга муҳтож аҳоли қатламларини моддий қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Жумладан, охириги пайтда дунёда COVID-19 инфекциясининг тарқалиши кескин тезлашиб, жами касаллар сони 19 миллионга яқинлашгани, қурбонлар ҳам кўпайгани афсус билан таъкидланди. Вазият гоят жиддийлигини 31 июлда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти пандемия билан боғлиқ халқаро факултада ҳолатни яна 3 ойга узайтиргани ҳам кўрсатиб турибди.

Мамлакатимизда охириги бир ҳафтада 5 мингдан ортиқ янги касал аниқланиб, жами вирус юқтирилганлар сони 27 мингга яқинлашди. Энг ёмони, коронавирусга қўшимча тарзда, асорати оғирроқ бўлган пневмония ҳолатлари ҳам кўпаймоқда.

Ушбу ҳолатни инobatга олиб, юртимизда қўшимча чоралар кўрилди. Жумладан, охириги 20 кунда коронавирусни даволаш ўринлари 3,5 баробарга кўпайтирилди ва қарийб 65 мингга етказилди.

Жойларга қўшимча равишда қарийб 800 та тез тиббий ёрдам машинаси етказиб берилди.

Қўшимча 4 мингта нафас бериш ускуналари (УСВ, портатив суный нафас бериш аппарати, кислород концентратори) олиб келиниб, уларнинг сони 6,5 мингга етди. Аҳоли ўртасида вирус тарқалишининг олдини олиш ва беморларни даволаш бўйича олиб борилаётган тизимли ишларни янада кучайтирилган ҳолда давом эттиришимиз зарур, — деди давлатимиз раҳбари.

Хусусан, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, ҳокимлар ва сектор раҳбарлари коронавирус ва пневмонияни даволаш бўйича ҳар томонлама тайёр бўлиши, ҳар бир беморга керакли тиббий ёрдам кўрсатилиши, уларнинг ҳолатидан келиб чиқиб шифохонага ётқизиши ва даволаниши учун шахсан жавобгар бўлиши қайд этилди.

Жойлардаги бирламчи тиббий хизмат кўрсатиш тизими ишлари янада жонлантириш кераклиги таъкидланди.

Мисол учун, пойтахтимизда «оилавий поликлиника — мобил бригадалар — махсус поликлиникалар — «103» тез ёрдам хизмати» тизимининг узвий ишлаши таъминлаш ҳисобига бир ҳафтада соғайганлар улуши 45

фоиздан 58 фоизга оширишга эришилди.

Шу муносабат билан, Бош вазир ўринбосари Бехзод Мусаевга ҳокимликлар ва сектор раҳбарлари билан бирга бир ҳафта муддатда «Тошкент шаҳри таъриби» негизда худудларда симптомсиз беморларни ўз уйида мобил тиббий гуруҳлар ёрдамида уларнинг кўмак ва тавсиялари асосида даволаш тизимининг жорий этилишини яқинлаш вазифаси юклатилди.

Президент Шавкат Мирзиёев, шунингдек, худудларда COVID-19га чалинганларни қабул қилиш ва саралаш бўйича марказларни ташкил этган ҳолда, кичик шифохоналарни ўз профилига мувофиқ бошқа турдаги ва сурункали касалларни даво-

хабар қилинган.

Бош вазир ўринбосари Бехзод Мусаевга бир ҳафта муддатда етакчи олимлар ва таърибали шифокорлар билан маслаҳатлашган ҳолда вакцинани харид қилиш ва мамлакатимиз аҳолиси вакцинациясини амалга ошириш йўллари пухта ўрганиб чиқиш топшириғи берилди.

Касалликнинг олдини олиш, коронавирусга шубҳа бўлган фуқароларни шифохоналарга етказиш, карантин талабларини тушунтириш ва бу жараёнда жамоатчилик назоратини амалга оширишда жойларда маҳалла идораларининг иштирокини кескин кучайтириш кераклиги уқтирилди.

Чунки халқимиз турли хил масалаларда биринчи нав-

чалинганларни тез тиббий ёрдам хизмати ва шифокорлар билан боғлашни ташкил этишга бош-қош бўлишлари шартлиги тайинланди.

Шунингдек, улар ёрдамга муҳтож оилаларга озиқ-овқат, уйда даволанишга тавсия қилинган беморларга дори-дармон етказиб бериш ишларида фаол иштирок этишлари лозим.

— Бунга қўшимча равишда, улар маҳалла худудида аҳолининг зарурат бўлмаса кўчага чиқмаслиги ва тўпланмаслиги, тиббий маска тақиб юриши ва ижтимоий масофани сақлаши, тўй ва тадбирларни вақтинча ўтказмаслиги каби мажбурий талабларни доимий тушунтириши ва жамоатчилик назоратини амалга оширишлари шарт ва зарур, — деди Президент Шавкат Мирзиёев.

Коронавирус тарқалиши сабаб иқтисодий фаоллик чекланган одамларнинг рўзгорига ўз таъсирини ўтказмай қолмади. Бундай шароитда вақтинча ишсиз қолган, даромад манбасини йўқотган ва оғир аҳволда кун кечираётган аҳолини қўллаб-қувватлаш, уларга ёрдам қилини чўзиш долзарб вазифа ҳисобланади.

Президентимизнинг 30 июль куни қабул қилинган «Коронавирус пандемияси даврида ижтимоий ҳимояга ва ёрдамга муҳтож аҳоли қатламларини моддий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони шу борада жуда муҳим қадам бўлди. Хужжатга мувофиқ, бюджетдан қўшимча 2 триллион сўм ажратилиб, ушбу маблағлар 1 миллион 700 минг нафар ёрдамга муҳтож аҳоли, 3 миллион 700 минг нафар пенсионер ва жорий йил

яқунига қадар қўшимча 500 минг нафар ижтимоий нафақа олувчиларга йўналтирилиши белгиланган.

Хусусан, ўтган 5 кунда эҳтиёжманд оилаларга жами 148 миллиард сўм моддий ёрдам тарқатилди. Август ойида 1 миллион 700 минг аҳоли ва 50 мингдан зиёд тиббиёт ходимларига 780 миллиард сўм тўланиши кўзда тутилган.

Керакли пайтда керакли мадад олиб, халқимиз бу ишлардан рози бўлмоқда. Шу билан бирга, моддий ёрдам ва кўмакга муҳтож оилалар рўйхатларини тўғри ва ҳаққоний шаклантириш, ажратилган маблағларни адолатли тарқатиш бўйича аниқ кўрсатмалар берилди.

Йиғилишда аҳолига ижтимоий ёрдам тўловларини етказиб бериш бўйича сектор раҳбарлари ва маҳалла мутасаддиларининг масъулиятига эътибор қаратилди.

Давлат нозирлик органларига маблағларнинг тўғри тақсимланиши ва тўланиши юзасидан доимий назорат ўрнатилиши, қонун бузилиш ҳолатларининг олдини олиш топширилди.

Шавкат Мирзиёев эҳтиёжманд аҳоли билан ишлашда янги, шаффоф ва адолатли тизим йўлга қўйилишини маълум қилди. Президентнинг 4 август куни имзоланган «Аҳолига давлат ижтимоий хизматлари ва ёрдам тақдим этиш тартиб-таомилларини автоматлаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, мамлакатимизда Ижтимоий ҳимоя ягона реестри жорий этилиши белгиланди.

Мазкур тизим Сирдарё вилоятида таърибадан ўтиб, ўз самарасини кўрсатгани ва жорий йил яқунига қадар уни барча худудларда босқичма-

босқич жорий этилиши таъкидлаб ўтилди.

Давлатимиз томонидан ижтимоий ёрдамлар кўлами кенгайтириб борилиши жараёнида ушбу янги тизимнинг муҳимлигига эътибор қаратилди. Жумладан, ижтимоий нафақа олувчилар сони ҳозирги 600 мингдан жорий йил охиригача 1 миллион 200 минг, 2021 йилда эса 1 миллион 500 мингга етказилиши белгиланган. Бу борада Ижтимоий ҳимоя ягона реестри орқали барча ижтимоий ёрдам бир хил мезон ва бир хил ҳужжат асосида берилиши кўзда тутилган.

Энг муҳими, келгуси йил 1 январдан бошлаб, кам таъминланган оила мақомини олиш учун фуқаролардан ҳозирги 12 та идорадан 30 дан зиёд маълумотлар талаб қилинмади. Эҳтиёжманд оилаларга 30 турдаги ижтимоий ёрдам ва хизматлар осон ва қулай тарзда тақдим этилади.

Йиғилишда ёрдам пулларига муҳтож оилалар рўйхати маҳаллалар кесимида адолатли тўзилиб, халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларида тасдиқланиши лозимлиги таъкидланди.

Маблағларни адолатли тақсимлашда маҳалла ва жамоатчилик назоратини кучайтириш, ижтимоий ёрдамни мақсадли етказиб беришга нурунийлар ва фаолларни жалб этиш муҳимлиги айтилди.

Шу билан бирга, 50 минг нафар тез тиббий ёрдам ходими учун ажратилган 200 миллиард сўм мукофот пулларини ҳам ортиқча қорғозбозликсиз, ўз вақтида тарқатиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Видеоселектор йиғилишида вазирлар, ҳокимлар ва сектор раҳбарлари ҳисобот берди.

Ў.А.

Пойтахтимизда «оилавий поликлиника — мобил бригадалар — махсус поликлиникалар — «103» тез ёрдам хизмати» тизимининг узвий ишлаши таъминлаш ҳисобига бир ҳафтада соғайганлар улуши 45 фоиздан 58 фоизга оширишга эришилди.

лашга қайтариш лозимлигини айтди.

— Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимликлари худудларга Тошкентдан бириктирилган ихтисослаштирилган марказлар ва олий таълим муассасалари раҳбарлари ишини янада самарали ташкил этишларига ҳар томонлама кўмаклашишлари керак, — деди давлатимиз раҳбари.

Шавкат Мирзиёев таъкидлаганидек, ҳар бир оғир беморни даволаш тактикаси бўйича юртимиз ва хориждаги малакали мутахассислар билан видеоалоқа орқали маслаҳат бериш тизимини мунтазам равишда унумли ишлаштириш мақсадга мувофиқ.

Маълумки, бугун қатор мамлакатлар соғлиқни сақлаш ва фармацевтика тизимларида коронавирус давосини топиш йўлида тинимсиз изланишлар олиб борилаётган. Мисол учун, Хитой, Ҳиндистон, Буюк Британия, Россия фармацевтика компаниялари яқин вақт ичида вакцина ишлаб чиқаришни бошлаши ҳақида

батда маҳаллага мурожаат қилишга ўрганган.

— Республика бўйича 9 минг 150 та маҳаллада қарийб 40 минг одам бюджетдан ойлик олиб ишлайди, — дея таъкидлади давлатимиз раҳбари.

— Уларнинг ойликларини ҳам жорий йилда қарийб 1,5 баробарга ошириб бердик. Шундай оғир шароитда нима учун улар четда туришлари керак? Ўз аҳолисининг аҳолидан яхши хабардор бўлган, қайси хонадонда қандай бемор борлигини, кимнинг ашаш шароити қандайлигини, ким ёрдамга, ким врачга муҳтожлигини улардан яхши биладиган бошқа одамнинг ўзи йўқ пастки тизимда.

Бунинг учун ҳокимлар ва сектор раҳбарлари ҳар бир маҳаллада маҳалла раислари, профилактика инспектори ва бошқа ходимлар, маҳалла фаоллари ва нурунийлар, маҳаллаларга бириктирилган тиббиёт муассасалари ходимларини бириктириб, ўз худудидаги аҳоли, айниқса, кексалар ҳолидан кунига хабар олиш, коронавирусга шубҳа бўлган ва касалликка

Депутатлар санитария-эпидемиология масъулларини ўз вазифасига нолайиқ деб топдилар

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг Саноат, транспорт, қурилиш, алоқа ва аҳолига хизматлар кўрсатиш масалалари бўйича доимий комиссияси ташаббуси билан ўтказилган сессияда пойтахтдаги пандемик вазият атрофида муҳокама қилинди.

Тошкент шаҳар санитария-эпидемиология назорати бошқармаси бошлиғи Бехзод Адиллов, Санитария осойишталик маркази раҳбари Малика Қудратхожаевалар ҳисоботи эшитилган сессияда 15 июль куни Президентимиз раислигида ўтган видеоселектор йиғилишидан кейин пойтахтда пандемия билан боғлиқ вазиятни ўнлаш учун қандай ишлар амалга оширилди, деган саволга жавоб изланди.

Аммо санитария-эпидемиология назорати бошқармаси раҳбари жаноб Адиллов депутатларни қизиқтирган маълумотларни тақдим эта олмади. Фақат Б.Адиллов фуқаролар бошқарувидаги руҳсатномасиз автомобилларга нечта маъмурий баённома тузилгани ҳақидаги маълумотни тақдим эта олди, холос. Шундан кейин депутатлар мутасаддиларга деҳқон бозорларида сани-

тария ҳолатига тўла риоя қилинмаётгани, Давлатимиз раҳбарининг 5814 сонли фармони ижроси таъминланмагани, эпидемия ўчоқлари эса назоратга олинмагани, шунингдек, тиббиёт ходимларини шахсий ҳимоя воситалари билан таъминлашда йўл қўйилаётган хатоликлар юзасидан ўзларини қизиқтирган саволларни бердилар. Аммо бу сафар ҳам депутатлар саволи жавобсиз қолди.

Энг ёмони, депутатлар Тошкент шаҳар санитария осойишталик маркази раҳбари М.Қудратхожаеванинг ҳисоботидан ҳам қониқмадилар.

Таъкидланишича, осойишталик маркази мутахассислари аҳоли мурожаатлари юзасидан уйларида ўз-ўзини ихоталаган фуқаролар ҳолидан хабар олишни ҳам тўғри ташкил қилмаганлар. Бу борада зарур чора-тадбир-

лар белгиланган бўлса-да, фуқароларнинг электрон навбати йўлга қўйилмаган. Хорижлик экспертлар томонидан оқава сув кувурлари орқали вирус тарқалиши эҳтимоли юқори экани тасдиқланган бўлса-да, пойтахтда бу борада ҳам етарли ишлар олиб борилмаган. Касаллик ва ўлим ҳолатларини қайд этиш бўйича эса реал маълумотлар ошкор қилинмаган. Шу ўринда, ўз вақтида чоралар кўрилмагани натижасида бир кунда бор йўғи 1000 кишидан тест олиш шароити яратилган, холос. Лекин бир кунда тест учун 4000 дан ортиқ мурожаат келиб тушган. Яъни, имконият бўлса-да, ундан тўғри фойдаланилмаган.

Тошкент шаҳар санитария осойишталик маркази раҳбари ҳам депутатларнинг саволларини жавобсиз қолдирди.

— Нима учун Президентимиз Тошкент шаҳри ва

пойтахт вилоятида пандемия билан боғлиқ вазият муҳокамасига бағишлаб махсус видеоселектор ўтказганини энди тушунаемиз, — деди Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партиясининг Тошкент шаҳар кенгаши раиси, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати Отабек Жиянбаев. — Давлатимиз раҳбари «Тиббиёт муассасаларидаги реал вазиятни билмайди. Аҳолини вирусдан огоҳлантириш ва сақлаш, касалларни ўз вақтида ва тўғри даволаш учун масъулиятни ҳис қилмаган», дея масъуллар фаолиятини бежиз танқид қилмаган эканлар. Аслида юқорида номи келтирилган икки муассаса ўзaro ҳамкорликда ишлаши, вазиятни доимий тарзда таҳлил этиши лозим эди.

Сессияда депутатлар Тошкент шаҳар санитария-эпидемиология назорати бошқармаси бошлиғи

Б.Адиллов ва Тошкент шаҳар санитария осойишталик маркази раҳбари М.Қудратхожаеваларни ўз лавозимига нолайиқ деб топдилар. Барча депутатлар улар фаолияти давомида қонун бузилиш ҳолатларини ўрганиш учун Тошкент шаҳар прокуратурасига тақдимнома киритиш таклифини қўллаб-қувватладилар.

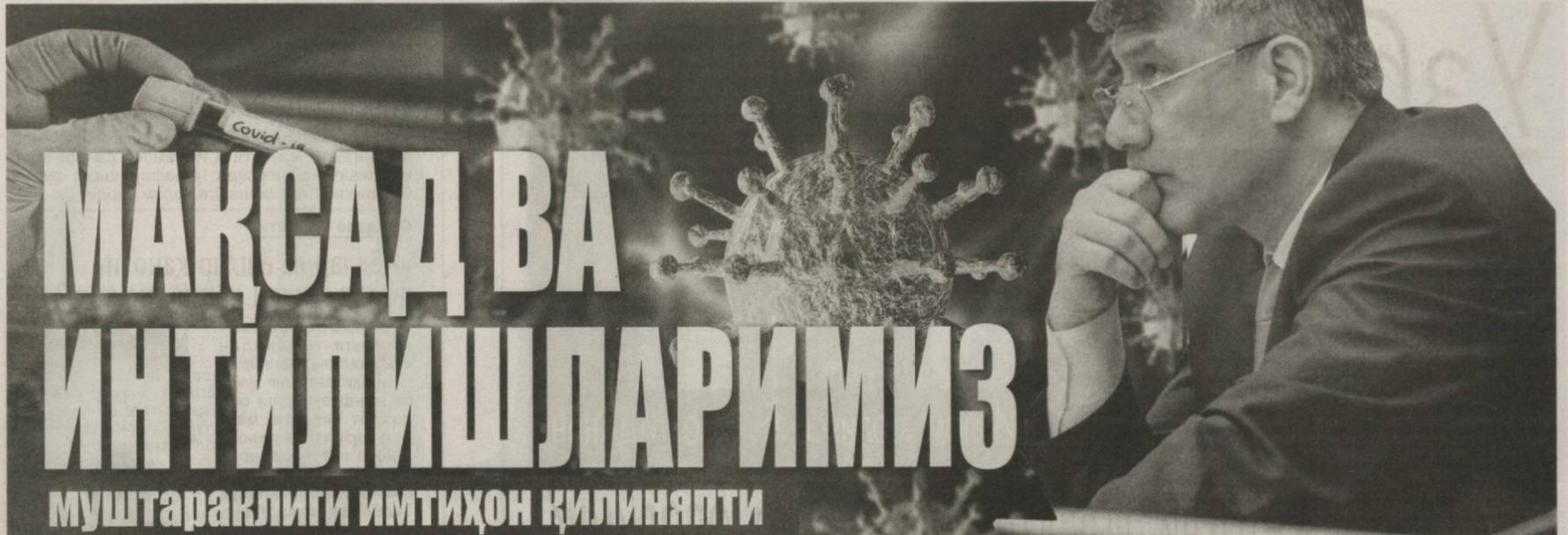
Биз маълум вақт ўтгач сессияда муҳокама этилган муаммолар қай даржада ҳал қилинганини билиш мақсадида Тошкентдаги санитария-эпидемиологик вазиятни яна бир бор ўргандик. Хулоса ҳайратланарли эмас: деярли ҳеч қандай ўзгариш бўлмаган. Эски ҳаммом, эски тос... Бошқарма ва марказ раҳбарлар билан на учраша олдик, на улар кўнгиноқларимизга жавоб бердилар. Демак, ушбу мавзуга яна бир бор қайтаемиз.

Равшан МАҲМУДОВ

Ер юзидаги бутун изтироблар, озга қаноат қилмасликдан келиб чиқади.

Фирдавсий

МАҚСАД ВА ИНТИЛИШЛАРИМИЗ

муштараклиги имтиҳон қилинган

COVID 19
ТУҒАЙЛИ ДУНЁ
АХЛИ ЯНГИ ТАРТИБ
ҚОНДАЛАРГА КЎНИКА
БОШЛАДИ. ЧУНКИ,
КАВФ ДАРАЖАСИ
ЮҚОРИЛИГИЧА
ҚОЛЯПТИ. ОАВДА
КУНИГА ЎРТАЧА
250 МИНГ
КИШИНИНГ ВИРУС
ЮҚТИРАЁТГАНИ
ТЎҒРИСИДАГИ
КАБАРЛАР
ТАРҚАТИЛАЁТГАНИ
ҲАМ БЕЖИЗ ЭМАС.
ГАРЧИ АЙРИМ
МАМЛАКАТЛАРДА
КОРОНАВИРУСГА
ҚАРШИ ВАКЦИНА
ЯРАТИЛГАН БЎЛСА-ДА,
У БИЛАН
2021 ЙИЛНИНГ
ОКИРЛАРИДА
ОДАМЛАРНИ
ЭМЛАШ
БОШЛАНИШИ
АЙТИЛМОҚДА.

Ушбу касаллик сабаб нафақат соғлиқни сақлаш тизими, балки иқтисодий-ижтимоий тармоқлар ҳам босим остида қолди. Энг ёмони аҳолини иш билан таъминловчи тизим – бизнес фалажлик ҳолатига кирди. Ўзбекистон ҳам гарчи жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти тавсиялари асосида иш юритаётган бўлса-да, аммо тиббиётнинг эскирган имкониятлари билан шиддаткор даврнинг янги чақириқларига бас келиш оғир кечяпти. Айни пайтда энг замонавий техника ва технологиялар билан таъминланган давлатлардаги «тиббий инқироз»ни ҳам кўрдик. Ҳатто Европада тиббиётни энг ривожланган давлат – Франция пойтахтидаги Эйфел минорасига туташ кўчада мавсумий ўликхона барпо этилгани инсониятнинг бундай инқирозли ҳолатлар олдида ожиз эканини кўрсатиб қўйди.

Кейинги ойларидаги таҳлиллар айнан шундай шароитларда халқ таъминоти ривожлантириш, тиббий маданият унсурларини кундалик ҳаётимизга чуқурроқ жорий этиш ниҳоятда зарур эканини ва бунга эришиш учун ҳуқуқий асосларни такомиллаштириш вазифасини олдимизга қўйди, десак муболага бўлмайди.

Халқ таъминоти ривожлантириш масаласида Пензентимиз томонидан бир қатор муҳим ҳужжатлар қабул қилинган ҳам шундан. Эътироф этиш жоизки, тиббий маданиятни ошириш йўналишида қабул қилинаётган қарорлар бугунги кунда юрдошларимиз соғлигини ҳимоя қилишда муҳим қадам бўлиб хизмат қилмоқда.

Тан олиш керак, бундай шароитда дунё тиббиётида кузатилганидек Ўзбекистон соғлиқни сақлаш тизими ҳам беморларни тўла ҳимоя қила олмай қолди. Лекин тиббиёт ходимлари касалланган одамларда ўзини-ўзи уйда даволаш имконияти борлигини таъкидламоқдалар. Бу таъминотимиз усуллари — суяклик кўп ичиш, фаол ҳаракатда бўлиш, озода ҳаёт кечирish каби оддий талаб-

лардир. Ушбу омиллар уй шароитида вирусни енгилтиришга катта ёрдам бермоқда.

Маълумки, партияимиз тиббий маданиятга қатъий риоя қилиш, таъминотимиз биринчи рукнларини англаб етиш каби масалаларни мактабданоқ болалар онгига сингдириш ғоясини илгари суриб келмоқда. Мана бир мисол, Япония мактабларида бошланғич синфлардан бошлаб болаларни зилзила рўй берганда ўзларини қандай тутишга ўргатишар экан. Натижада болаларда муайян кўникма ҳосил бўлади. Биз ҳам тиббий маданият, халқ таъминотининг афзал томонларини мактаб, керак бўлса боғчадан фарзандларимизга ўргатайлик. Шунда энг оддий талаб – қўлимизни тоза ювиш, керак бўлганда телеконтрактларимиз жар солмайдиган бўлади.

Албатта, бугунги мураккаб шароит фуқароларнинг мушоаҳада қобилиятини ҳам шакллантирмоқда. Жамоавий қарорлар қабул қилиш, жамоавий муҳокамалар ўтказиш орқали тўғри йўл танлашни ўрганиш керак.

Очигини айтиш керак, муштаракликдан кейин биз биринчи марта жамоавий ҳаракат қилиш, жамоавий муҳокамалар ўтказиш ва қарорлар қабул қилиш бўйича имтиҳондан ўта бошладик. Бунинг ижобий жиҳатлари билан салбий кўринишларига ҳам гувоҳ бўляпмиз. Хусусан, давлат томонидан аҳолини ҳимоя қилиш учун мавжуд имкониятлар жалб этилаётган бўлса-да, ижтимоий тармоқларда йўқ жойдаги муаммоларни давлат тизимидаги муаммоларга боғлашга уринишлар бўляпти. Ваҳоланки, айнан бугунги шароит барчамиздан бир ёқадан бош чиқаришни, камчилиги ва муаммоларни ҳолис муҳокама қилиш орқали конструктив ечимларга келишни тақозо этмоқда. Партия, депутат, давлат хизматчиси, журналист ёки блогер бўлмасинки шу юртининг оддий бир фарзанди сифатида четда туришга ҳақимиз йўқ. Чунки эътиборсизлик, айниқса, ноҳолис ёндашувлар қимматга тушиши мумкин

бўлган вазият бугун.

Ижтимоий тармоқда троллинг билан ўз номини яширишга ишончи қолган бўлган айрим кимсаларнинг асоссиз ва ёлғон хабарлар тарқатиши ёки давлат бошқаруви билан боғлиқ бўлган қандайдир муаммоларни газак олдиришга ҳаракат қилаётганлари афсусланарли ҳолат, албатта. Тўғри, айрим соҳа ва тизимларда халқ мулкани талон-тарож қилаётганлар, ҳатто хайр-саховатга аталган маблағларни ўзлаштираётганларни ҳам кўряпмиз.

Шунга ўхшаш муаммоларни бартараф этиш учун яқинда инқирозга қарши курашиш комиссиясига шифокорлар касалланган тақдирда уларни алоҳида даволаш учун махсус марказларга жойлаштириш таклифини бердик. Чунки тиббиёт ходими бу жангда ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Уларни тездан даволаб, сафга қайтариш масаласини аслида олдинроқ ўйлашимиз керак эди.

Пандемия оқибатлари, юрдошларимиз соғлиғи ҳақида гап кетганида партияимиз ва-

олдини олиш ва унга қарши курашишга қаратилган «Биримиз, қалбан биргамиз» маъносида Ҳаракатлар дастури ишлаб чиқилди. Айнан ана шу дастур доирасида жами 25 млрд. сўмдан ортиқ ҳайрия ва кўмак ишларини амалга оширдик.

Партиядошларимиз томонидан «Зиёрат қарвони» маърифий лойиҳаси доирасида 7 та «Мурувват» ва «Саховат» интернат уйлари, шунигингдек, 100 га яқин хонадонларга ижтимоий кўмак кўрсатилди. Албатта, буларнинг барчаси мамлакатимизда олиб борилаётган хайр-саховат ишлари олдида денгиздан томчи, холос. Тарғибот-ташвиқот йўналишида эса «Хотира» ва «Ўзлик ҳақида суҳбат» китоблари ҳамда Абу Ҳомид Ғаззолийнинг «Тил офатлари» китобининг аудио варианты яратилди.

Шунингдек, ижтимоий тармоқларда «Биз биргалликда пандемияни албатта енгиб ўтамиз!» шиори остида онлайн флешмоб, «Депутат кўмаги», #vahimasizkarantin ҳештеги, «Биримиз! Қалбан биргамиз!» шиори остида шифокор ва психологлар билан аҳоли ўртасида профилактик маърузалар (шаҳобчалари) фаолияти ўрганилди, уларнинг ташаббуси билан 560 та мансабдор шахсларнинг пандемиянинг олдини олиш ва бартараф этиш масалалари юзасидан эшитувлари амалга оширилди. «Уйма-уй» лойиҳаси доирасида жами 77401 та оила камраб олиниб, 387642 нафар фуқароларга 6 млрд. 608 млн. 519 минг сўм қийматидаги хайрия ёрдамлари кўрсатилди. «Саховат ва кўмак» умумхалқ ҳаракати доирасида аҳолига жами 21 млрд. 392 млн. 470 минг сўм миқдоридagi моддий ёрдам берилди.

«Ижтимоий кўмак» акцияси доирасида 9960 та хонадонда яшовчи кам таъминланган оилалар, касалланд фуқароларга 335 760 000 сўм миқдоридa дори-дармон ва антисептик воситалари, озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди.

Шунингдек, «Хизмат-беминнат» лойиҳаси доирасида 1854 та бепул онлайн ўқув курслари ташкил этилди.

Хулоса қилиб шуни айтиш жоизки, дунё бўйича 18 миллион кишини ўз домига тортишга улгурган пандемия Янги Ўзбекистон ривожини, тарақиётини йўлида бошланган ниҳоятда улкан режаларимиз йўлини узоклаштираётган бугунги шароитда ким қардан, қандай соҳа ҳамда вазифада хизмат қилмасин зиммасидаги масъулиятни чуқур англаши лозим. Шундагина ватанимиз ва халқимиз учун беминнат хизматкорга айлана оламиз.

Алишер ҚОДИРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси спикери ўринбосари,
Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Марказий кенгаши раиси.
«Янги Ўзбекистон» газетасининг 4 август сонидан олинди.

Президентимиз пандемия даврида қабул қилинган қарорлар ижросини шахсан ўзи назорат қилиш орқали халқимизни пандемия таҳдидига қарши курашда бир ёқадан бош чиқаришга ва ўзбек халқининг миллий қадриятлари негизини ташкил этувчи ҳуқуқий инсонпарварлик ва бунёдкорлик тамойилларини амалда татбиқ қилишга ҳам муваффақ бўлди.

Жинойтга кўл берган, ўз манфаатини халқ манфаатидан устун қўйган бундай кимсалар, албатта, қилмишига яраша «насиба»сини олади. Аммо шундай ҳолатлар орқали бутун бир халқни, давлатни ёмонотлиққа чиқариш адолатсизликдан бошқа нарса эмас.

Биз ана шундай мураккаб шароитда аҳолига кўпроқ ҳолис ахборот етказиш учун фракцияимиз аъзолари ва жойлардаги депутатлар орқали реал ҳолатларни ўрганимиз. Хусусан, фидойи шифокорлар билан мунтазам алоқада бўлиб турибмиз. Уларга ёрдам бериш бўйича турли тадбирлар, акциялар ўтказяпмиз. Шифокорларни қўллаб-қувватлаш бўйича видеоконтентлар, ОАВда чиқишлар уюштиряпмиз. Чунки бугунги шароитда шифокорлар меҳнатини халқимизга нақадар зарур эканлигини эътироф этмаслик мумкин эмас.

Уларнинг кўпчилиги вирусли касалликка чалинган. Уларни даволаш учун кўпинча етарли даражада эътибор ҳам қаратилмаяпти.

тандошларимиз дардини ўз дарди, изтиробини ўз изтиробиде, деб билишини таъкидлашни истардим. Шунинг учун ҳам биз хориждаги ватандошларимиз соғлиғи, тинчлигини ўйлаб, уларни ўзлари ўқитган ёки ишлаётган мамлакатларида даволаш ҳамда бундан давлат томонидан молиялаштириш таклифини ҳам илгари сурдик. Масалан, Корея, Туркия, Россия Федерациясидаги ватандошларимиз орасидан бугун Ўзбекистонга қайтишни истаётганлар сони 3 ёки 4 минг атрофида экан.

Уларни қайтариб олиб келиш, албатта, кун тартибиде турибди. Лекин шу билан бирга биз уларни ўзлари яшаб турган давлатларда касаллик симптомлари аниқланса ёки ўша ерда тест топшириб, ўзларининг ҳолатларини аниқлаб олишларини жуда ҳам муҳим, деб ҳисоблаймиз.

Чунки, «Мен хориждаман. Ўзимда касаллик белгиларини сезяпман. Оилам хавфсизлиги учун, фарзандларим хавфсизлиги учун шу ерда қолиб, даволанишга қарор қилдим» деган фикрларни қайтариш билан бирга биз уларни реал ҳолатларни ўрганимиз. Чунки олимлар тақдор ва тақдор вирус мутацияга учиради. У моделлашади, ўзгаради. У бир муҳитта бошқа бир муҳитга тушганидан кейин қандай шаклга киришини ҳеч ким айтиб бера олмайди, дейишмоқда.

Вируснинг турли штаммлари янада ҳам вахшийлашган ҳолатда пайдо бўлмаслиги учун хориждаги ватандошларимизни ўша ерда даволаш, соғлигини тиклаш учун молиялаштириш масаласини кўтарган эдик.

Бугунги мураккаб шароитда нима қилсак яхшироқ бўлади, деган маънода ҳукумат билан, бошқа сиёсий партиялар билан Олий Мажлис Қонунчилик палатасида фаол ҳаракат қилишимиз. Қўлимиздан келганча юрдошларимиз манфаати йўлида бир дақиқа ҳам фаолиятимизни сусайтирганимиз йўқ.

Хусусан, карантин эълон қилинган илк кунлардан оқибатда коронавирус пандемиясини

(Бошланиши 1-бетда)

«Хизмат – беминнат»дан «Шифокорга мадад»гача

Онлайн мулоқотда ҳаракат иштирокчилари ҳам сўзга чиқиб, партиядан сайланган депутатларнинг хайрли ташаббусларини юқори баҳоладилар.

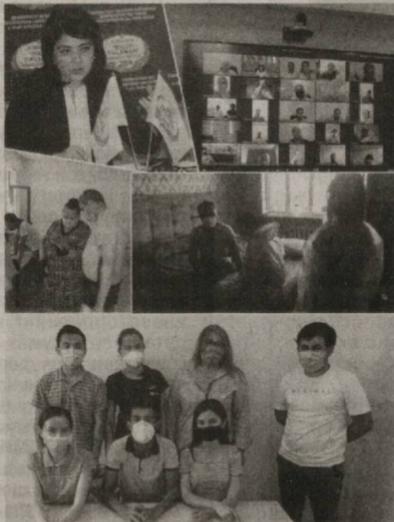
Тадбирда Қарши шаҳрида ҳам Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Фарҳод Зайниев ташаббуси билан шундай хайрли ишга кўл урилгани ва бу вилоят ҳокими томонидан қўллаб-қувватланаётгани маълум қилинди.

– Ҳозир 62 та маҳалладаги вақтинча ишсиз бўлган ҳамширалар рўйхати шакллантирилиб, улар томонидан ўзлари яшаётган кўча ёки маҳаллалардаги ёрдамга муҳтож фуқароларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатилаяпти, – деди партия Қарши шаҳар кенгаши раиси Ҳасан Хўжаев.

Урганч шаҳридаги Олимпия захиралари коллежининг спорт заллари ҳам 708 беморга мўлжалланган даволаш масканига айлантирилаётгани, партиядан сайланган депутат – тиббиёт фанлари доктори, профессор Равшан Абдуллаев ташаббуси билан бу ерда Тошкент тиббиёт академиясининг Урганч филиали талабаларидан иборат кўнгилли ёшлар гуруҳи ташкил этилганини қайд этиш жоиз.

Очик мулоқотда кўнгиллилар ҳаракатини қўллаб-қувватлаш, «Хизмат – беминнат»дан «Шифокорга мадад»га шиори остида бошқа ҳудудларда ҳам ушбу ҳаракатни ривожлантириш таклифлари билдирилди. Чунки бугунгидек мураккаб шароитда ҳеч кимнинг, айниқса, партия аъзоларининг четда туришга ҳақлари йўқ.

Лайлохон МУҲИТИНОВА,
Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Тошкент шаҳар кенгаши етакчи мутахассиси

Кемани бошқараётган капитан сувости қояларидан қочгани сингари мулоқот қилаётган инсон ҳам ортиқча сўзлардан холи бўлиши керак.

Юлий Цезар

Ўзбекистон

Ўзбекистон Марказий Осиёда жойлашган, аҳолисининг 90 фоиздан зиёди мусулмон бўлган ва саводхонлиги 99,99 фоизни ташкил қилган, 34 миллиондан ортиқ аҳолиси бўлган мамлакатдир.

Ислом молияси бўйича МДХнинг етакчи давлатига айлана оладими?

Ислом динига эътиқод қилувчилар кўпчиликини ташкил қилса-да, шу вақтгача Ўзбекистонда Исломий молия соҳаси Марказий Осиёдаги кўшни мамлакатларга қараганда деярли ривожланмаган. Ваҳоланки, ушбу соҳа ривожда мамлакат жуда қатта салоҳиятга эга. Буни йирик халқаро молия ташкилотлари (Ислом Тараққиёт Банки Гуруҳи, Халқаро Молия Корпорацияси, Осиё Тараққиёт Банки ва б.) экспертлари ҳам эътироф этмоқдалар. Уларнинг фикрича, сўнгги йилларда халқаро молия ташкилотлари билан ҳамкорликда ушбу йўналишда муайян ишлар амалга оширилди.

Хусусан, Ислом Тараққиёт Банки (ISDB) ва унинг гуруҳи таркибига кирувчи ташкилотлар, жумладан Хусусий Тармоқни Ривожлантириш Ислом Корпорацияси (ICD), Халқаро ислом савдо молия корпорацияси (ITFC) ва Ислом тадқиқотлар ва тренинглар институти (IRTI) мамлакатда ислом молияси ривожланишига ўз ҳиссаларини қўшган ҳолда, 2 миллиард АҚШ долларидан зиёд маблағни Исломий молия тамойиллари асосида молиялаштириш мақсадларига йўналтирдилар.

Маълумки, кичик ва ўрта бизнес Ўзбекистонда 81 фоиз бандлики таъминлаш баробарида, сўнгги 10 йилда мамлакат ялпи ички маҳсулотининг (ЯИМ) йиллик ўртача 5 фоиздан юқори даражада ўсиши ва Ўзбекистоннинг Марказий Осиёдаги иқтисодиёти энг тез ривожланаётган мамлакатга айланишига салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда. Кичик ва ўрта бизнес вакиллари томонидан Ислом молиясига

бўлган эҳтиёж инobatга олиниб, Ўзбекистон 2003 йилда ISDBга, 2004 йилда эса ICDга аъзо давлат сифатида қабул қилинди. Ушбу ташкилотлар ва ҳукумат ўртасидаги ўзаро манфаатли муносабатлар Ислом молиясининг Ўзбекистон бозорига кириб келишига замин яратди, дейиш мумкин.

Бундан ташқари мамлакатдаги бир неча олий ўқув юртлари ўз таълим дастурларини Ислом молиясига доир фанларни ҳисобга олган ҳолда тайёрлай бошладилар. Шунингдек, амалдаги қонунчиликдан келиб чиққан ҳолда бизнес вакиллари ҳам ислом молия хизматларини тақлиф эта бошладилар.

Лизинг компаниялари фаолияти йўлга қўйлади

2019 йили мамлакатда биринчи «Ўзаро» исломий сугурта компанияси ўз фаолиятини бошлади. Шунингдек, МДХда биринчилардан бўлган электрон-Мурабаха (Мурабаха савдо битими асосидаги молиявий маҳсулот) платформаси ишлаб чиқилди. ISBF (Islamic Business and Finance) номли биринчи Ислом молия масалалари билан шуғулланувчи компания (асосий фаолияти ушбу соҳада консалтинг хизматлари кўрсатиш) ташкил этилди. Ислом молияси соҳасида аҳоли саводхонлигини ошириш мақсадида эса «Ислом молияси» Telegram саҳифаси ва веб-сайти ишга туширилди. Таиба Лизинг ва Ал-Мулк Капитал каби лизинг компаниялари эса кичик ва ўрта бизнес вакиллари Ислом тамойиллари асосидаги ижара маҳсулотларини тақдим қилмоқдалар.

БМТ Ўзбекистонда банк кредитларидан фойдаланиш даражаси паст эканини кўрсатди

2020 йил бошида БМТнинг Тараққиёт Дастури доирасида «Ўзбекистонда исломий молия маҳсулотлари таҳлили» бўйича амалга оширилган тадқиқот ва ана шу тадқиқот доирасида ўтказилган сўровнома натижаларига кўра, банк кредитларидан фойдаланмаслигининг асосий сабаблари сифатида авваламбор доир фанларни ҳисобга олган ҳолда тайёрлай бошладилар. Шунингдек, амалдаги қонунчиликдан келиб чиққан ҳолда бизнес вакиллари ҳам ислом молия хизматларини тақлиф эта бошладилар.

Ислом корпорацияси Ислом молияси ривожланишига туртки бўлмоқда

Хусусий секторни ривожлантириш бўйича Ислом Корпорацияси (ICD) мамлакатда ислом молиясининг ривожланишида алоҳида ўрин эгаллайди. Шу кунга қадар ушбу ташкилот томонидан жами 400 миллион АҚШ долларига тенг маблағ 18 та тижорат банки, 2 та лизинг компанияси орқали 260дан ортиқ кичик ва ўрта бизнес вакиллари тўғридан тўғри молиялашти-

ришга йўналтирилди ва шу орқали 5 мингдан ортиқ янги иш ўринлари ташкил этилди.

Тижорат банкларида Ислом молия дарчалари очилади

Мамлакатда ислом молия хизматларига бўлган талабнинг юқори экани инobatга олиниб, ICDнинг Маслаҳат гуруҳи Ўзбекистоннинг бта тижорат банки, жумладан, Капиталбанк, Трастбанк, Азия Альянс банк, Агробанк, Қишлоқ Қурилиш банк ва Ипак Йўли банкларида Ислом дарчалари (Исломий молия хизматлари кўрсатувчи шохобча) очмоқда. Ушбу дарчалар 2021 йилнинг бошида ишга тушиши мумкин. Бундан ташқари, Алоқабанк, Халқ банки, Универсал банк ва Давр банкларида ҳам ислом дарчалари очилиши бўйича иш олиб борилмоқда.

Ислом молияси қандай наф келтиради?

Юқоридаги маълумотларга асосланиб, Ўзбекистонда ислом молия хизматлари саноатининг кенгайиши мамлакат учун қуйидаги имкониятларни яратиши мумкин:

- ✦ хорижий инвестициялар ҳажмини ошириш ва диверсификациялаш;
- ✦ банк тармоғида ҳалол ва шаффоф рақобат муҳитини яратиш ҳамда банк активларини диверсификациялаш имкониятини яратиш;
- ✦ аҳоли ва бизнес вакиллари билан бўш пул маблағларининг иқтисодиёт ривожига максимал иштирокини таъминлаш;
- ✦ капитал бозорини ривожлантириш ва диверсификациялаш;
- ✦ янги иш ўринлари яратиш;
- ✦ аҳолининг молиявий саводхонлигини ошириш орқали молия бозоридаги фаоллигини ошириш;
- ✦ Ислом молия хизматлари индустриясини ривожлантириш орқали мамлакатда инфратузилмани мувофиқлаштириш ва янгилаш;
- ✦ янги молиявий муассасалар ташкил қилиш;
- ✦ камбағалликка қарши курашиш давлат дастури ижросини таъминлашга ҳисса қўшиш;
- ✦ янги йўналишдаги кадрлар тайёрлаш дастурини яратиш.

Ушбу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида Ўзбекистон ислом молияси соҳасида МДХ давлатлари ичида етакчи мамлакатга айланиши мумкин, шубҳасиз.

Хулоса ўрнида шуни айтиш жоизки, исломий молиявий хизматлар соҳаси Ўзбекистоннинг порлоқ келажаги учун муҳим омил, пойдевор ва ривожланиш истиқболи бўлади. Натижада ўз маданиятида Исломнинг чуқур илдизларини акс эттирган мамлакатга хорижий инвесторларнинг қизиқиши ортади ва ҳукумат ушбу имкониятдан халқ фаровонлиги ҳамда мамлакатнинг барқарор ривожланишида фойдаланишга эришиши мумкин.

Музаффар НИЗОМИДДИНОВ,
ICD катта ходими, МДХ бўйича лойиҳа менежери

Манба: kun.uz

✓ Худудий кенгашларда

Фаргона вилояти:

Ишсизлар энди банд

Партия Фаргона вилоят кенгаши раиси, вилоят кенгаши депутати Х.Исламова сайловчилар мурожаатлари асосида 14 нафар ишсиз фуқаро бандлигини таъминлашга ёрдам берди.

Сирдарё вилояти:

«Аёллар ва ёшлар қаноти» фаолиятдан қониқарасми?

Сирдарё вилоят кенгаши томонидан «Ўзбекистонда ёшлар ва хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига оид давлат сиёсати: мавжуд вазият ва ривожланиш истиқболлари» мавзусида онлайн ўқув-семинар ташкил этилди. Тадбирда таъкидланишича, ўтган олти ой давомида «Аёллар ва ёшлар қаноти» томонидан «Хизмат-беминнат» лойиҳаси доирасида 64 та ўқув курслари ташкил этилиб, унда 308 кишининг таълим ва хунар ўрганишига амалий ёрдам кўрсатилган. «Уйма-

уй» лойиҳаси орқали эса 1095 та хонадон муаммоси ўрганилиб, 84 нафар йигит-қизнинг бандлиги таъминланди.

Сурхондарё вилояти:

Олти ойда юз киши...

Сурхондарё вилоят кенгаши томонидан 100 нафар ёшлар бандлиги таъминланди. Кенгаш ахборот хизмати маълумотига кўра, ўнлаб ёшларга деҳқончилик қилиш учун ер майдони ажратишда ҳам ёрдам кўрсатилди.

Тошкент шаҳри:

Партиядошларимиз пули кўпаяверсин

Партия Чилонзор туман кенгаши ташаббуси билан ҳудуддаги шиоҳоналарга 25 та пульсоксиметр совға қилинди. Маълумотларга қараганда, 15 млн. сўмлик ушбу мосламалар туман кенгаши депутати С.Имамов, У.Зиёдуллаев ва О.Дадажоновлар то-

монидан сотиб олинди, поликлиникаларга тарқатилган.

Қашқадарё тумани:

Инсондан фақат яхшилик қолади

Ғузур туман кенгаши раиси Сунатулла Омонов ташаббуси билан «Наврўз», «Мустақиллик» ва «Обод» маҳаллаларидаги 20 та кам таъминланган оилага 9 турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди. «Янгиобод» ва «Халқобод» маҳаллаларида яшовчи 10 та эҳтиёжманд оилага эса 200 та товуқ ва жўжалар тарқатилди.

Хоразм вилояти:

«Диққат, диққат! Раиса радиоузелдан гапиряпти...»

Хонқа ҳамда Гурлан туман кенгашлари ташаббуси билан ҳудуддаги деҳқон бозорларида «Диққат, диққат! Радиоузелдан гапиряпти!» деб номланган тарғибот тадбирлари ўтказилди. Туман раисалари Анагул Бекжоннова ҳамда Малоҳат Ўрозбоевалар бир неча кун давомида бозор радиоузели орқали чиқиш қилиб, аҳолига «Каран-

тин қодаларига риоя қилайлик!» мавзуида тушунтириш бердилар.

Анджон вилояти:

Энди Д.Мусурмонқулов «Камолот баҳори»нинг тинкасини қуритади

Избоскан туман кенгаши депутати Дилмурод Мусурмонқулов «Наврўзобод» қишлоқ врачлик пункти фаолиятини ўрганиш жараёнида қизиқ ҳолатга дуч келди. Муассаса электр тармоғига тўла уланмаган, тоза ичимлик суви йўқ, каналлация қувурлари тортилмаган, ташқи йўлақлар асфалтланмаган... Хуллас, бир дунё муаммо.

Маълум бўлишича, врачлик пункти «Обод қишлоқ» давлат дастурига киритилиб, ҳатто ушбу лойиҳага 1,8 млрд. сўм маблағ ҳам ажратилган. Бироқ пудратчи ташкилот «Камолот баҳори» МЧЖ маблағ камлигини рўқач қилиб, қурилишни чала ташлаб кетган. Анджон вилоят кенгаши ахборот хизмати маълумотига кўра, ушбу масала депутат томонидан катъий назоратга олинган. Айни пайтда суриштирув ишлари кетяпти. Айтишларича, Дилмурод Мусурмонқулов ўз ишини чала ташлаб кетадиганлардан эмас...

✓ Парламентда

Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси фракцияси аъзоси Илҳом Абдуллаев етакчилик қилаётган кўмитада:

2020 йилнинг ўтган 6 ойида Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Инновацион ривожланиш, ахборот сиёсати ва ахборот технологиялари масалалари кўмитаси масъуллигида 3 та қонун қабул қилинди. Жами 39 та йиғилиш ўтказилган бўлса, кўмита масъуллигидаги қонун лойиҳалари муҳокамаси юзасидан ишчи гуруҳлар иштирокида 37 та, бундан ташқари, экспертлар гуруҳи билан 7 та тадбир ташкил этилди.

Ҳисобот даврида кўмитага келиб тушган 111 та мурожаат белгиланган тартибда қўриб чиқилди. Шунингдек, кўмита аъзолари томонидан мутасадди идораларга 20 та депутатлик сўрови

юборилиб, уларда кўтарилган масалалар ижобий ҳал этилди.

Ўтган даврда кўмитада 243 нафар фуқаро қабул қилиниб, уларнинг 150 та масаласининг 81 тасига ижобий ечим топилди. 69 таси эса ваколат доирасида қўриб чиқиш учун тегишли органларига юборилди.

Кўмита аъзолари сайланган ҳудудлардан тушган 35 та мурожаат ҳам ижобий ҳал этилди.

Ҳисобот даврида ОАВда кўмита фаолияти ва унинг масъуллигида қабул қилинган қонунлар мазмунига доир 1813 та чиқишлар уюштирилган бўлса, ахборотларнинг асосий қисми (1526 таси) интернет тармоғига жойлаштирилди.

Тарбиянинг маъсули улкан тафаккур,
билимнинг маъсули эзгу амалдир.
Мусо ал-Хоразмий

депутат келяпти!

Маълумки, жамоатчилик назоратини амалга оширишнинг энг муҳим шаклларида бири бу – депутатлик сўровларидир. Чунки депутат кўтарган масала инсон тақдири, жойларда йиллар мобайнида ўз ижросини қўтиб ётган муаммоларни ҳал этилиши билан боғлиқ.

Шундан келиб чиққан ҳолда, партиямиздан сайланган депутатлар томонидан ҳудудлардаги муаммо ва ечимини кутаётган масалалар юзасидан тегишли идоралар ҳамда масъулларга депутатлик сўровлари юбориш, мавжуд муаммолар ечимини назоратга олиш борасида тизимли ишлар олиб борилмоқда.

Жумладан, шу кунга қадар жойлардаги ташкилотларга 233 та депутатлик сўрови юборилди. Уларнинг 108 таси бўйича ижобий ечим топилди. 23 та депутат сўровига кечикиб жавоб қайтарилган бўлса, 34 та мурожаатга мутасаддилар томонидан умуман эътибор қаратилмади. Қолган мурожаатлар эса айна пайтда кўриб чиқилмоқда.

Мисол учун, "Ҳар бир ёшга бир гектар" лойиҳаси бўйича Миришкор тумани Помуқ қишлоғи ҳудудида ёшлар учун ер майдонлари ажратилди. Аммо ҳудудга оқар сувнинг бориши қийинлиги сабаб,

доимо сув муаммоси юзага келади.

Шундан сўнг, ҳудуддан туман кенгашига сайланган депутат халқ депутатлари туман Кенгашига депутатлик сўрови билан мурожаат қилади ва масала халқ депутатлари

ўтказилган 32-сессиясида Помуқ қишлоғида аҳолини томорқа ерларидан мақсадли фойдаланиши ҳамда ҳудудда ёшлар учун ажратилган ер майдонларини оқова суви билан таъминлаш мақсадида сув чиқариш қудугини қуриш

ди. Ҳудуддаги 14-сонли мактаб биноси ўта таъмирталаб ҳолатга келиб қолган эди. Депутатимиз сўровига асосан, ушбу масала халқ депутатлари туман кенгаши сессиясига киритилди. Сўнг бу борада туман ҳокимининг тегишли қарори чиқарилиб, мактаб биносини реконструкция қилиш тегишли инвестиция дастурига киритилди ва айна пайтда мактабда таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда.

Тўғри, депутатлик сўровига жойлардаги кўплаб масъуллар томонидан ўз вақтида эътибор қаратилиб, муаммолар бартараф этилмоқда. Аммо шундай масъуллар ҳам борки, депутатлик сўровларига оддий бир шикоят хатидек муносабатда бўлмоқдалар.

Жумладан, халқ депутатлари Қарши туман Кенгаши депутати А.Алиқуллова ҳудуддаги 5-умумий ўрта таълим мактаби биноси ўта таъмирталаб ҳолатга келиб қолгани боис, уни таъмирлаш тўғрисида туман ҳокимлигига депутатлик

сўрови юборган. Аммо етти ой ўтибди ҳамки сўровга жавоб қайтарилмаган.

Шунингдек, Косон туман Кенгаши депутати А.Элмирзаевнинг 2020 йил 13 мартдаги Косон туман тиббиёт бирлашмаси бош шифокори О.Норбоев номига Косон туман Уйрот маҳалласи аҳолисидан келиб тушган мурожаатига кўра, аҳолини қийнаб келаятган тез тиббий ёрдам соҳасидаги камчиликларни бартараф этиш борасидаги сўровларига ҳам ҳанузгача муносабат билдирилмаган.

– Депутатлик сўровлари бу юртдошларимиз талаби, уларни қийнаётган ҳаётини муаммолардан келиб чиқади, – дейди партия Қашқадарё вилоят кенгаши раиси Сайфулла Махматмўминов. – Албатта, депутат сўровига ўз вақтида эътибор қаратиб, белгиланган масала бўйича аниқ чора-тадбирларни ишларга қўйиш ҳар жиҳатдан жойлардаги масъулларнинг ўз ва-

зифасига қанчалар масъулият билан ёндашишига боғлиқ, Шу билан биргаликда, депутат ҳам бирон масала юзасидан масъул ташкилотга сўров юборар экан, аввало мавжуд муаммони чуқур ўрганиши, сўнг аниқ саволлар ва лозим бўлса конструктив таклифларини тўғри қўя билиши лозим. Шу боис ҳам, ушбу жиҳатларга алоҳида эътибор қаратиб, депутатларимизга тегишли тушунчалар бераялмиз.

Албатта, ҳудудлар ва иқтисодиёт тармоқларда учраётган хато-камчиликларни бартараф этиш амалдаги депутатларнинг депутатлик назоратини қай даражада таъсирчан олиб боришига боғлиқ. Шундай экан, депутатларимиздан бу борада ташаббуслар кўрсатиш талаб этилади.

Шаҳноза КАҲҲОРЗОДА,
Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Қашқадарё вилоят кенгаши матбуот котиби

Жойлардаги ташкилотларга 233 та депутатлик сўрови юборилди. Уларнинг 108 таси бўйича ижобий ечим топилди. 23 та депутат сўровига кечикиб жавоб қайтарилган бўлса, 34 та мурожаатга мутасаддилар томонидан умуман эътибор қаратилмади.

туман Кенгашининг аграр, сув ҳўжалиги ва экология масалалари бўйича доимий комиссия томонидан муҳокама қилиниб, туман кенгашининг навбатдаги сессияси кун тартибига киритилади.

Халқ депутатлари Миришкор тумани Кенгашининг 2020 йил 27 апрель куни

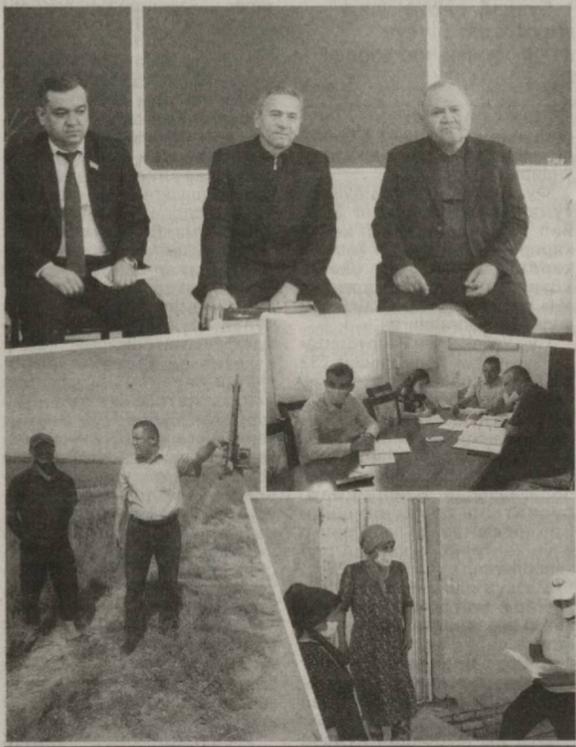
бўйича қарор қабул қилиниб, бунинг учун маҳаллий бюджетдан маблағ ажратилиши маъқулланди. Натижада ҳудудда артезан сув чиқариш қудуги қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Қамаши туманидаги Қоратепа маҳалласида ҳам шунга ўхшаш ҳолат юз бер-

Беш ойлик сўровга

НЕГА ҲОКИМ ЖАВОБ БЕРМАДИ?

жавоб бермади?

«Қоромон» қишлоғидаги «Хосовул» маҳалласи фуқаролари мурожаатига кўра, мазкур маҳалла 2019 йил «Обод маҳалла» давлат дастурига киритилган бўлса-да, шу кунгача маҳалланинг «Жалоллик», «Жаннат гуллари» кўчаларига тоза ичимлик суви етказиб берилмади, режа бўйича кўчалар текисланиб, тош ётқизилмади. Шунингдек, «Озод» ҳамда «Жалоллик» кўчаларига 1989 йилда ўрнатилган симёғочларни янгисига алмаштириш бўйича смета лойиҳаси тузилиб, маблағ ўтказилганга қарамай, муаммо ўз ечимини топмасдан келмоқда...

«Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгаши депутатининг мақоми тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 8-моддасига мувофиқ Сиздан, куйидаги масала бўйича ахборот беришингизни сўрайман...

Халқ депутатлари Хоразм вилоят Кенгаши депутати Ражаббой Рўзметовнинг Урганч тумани ҳокими жаноб Ф.Шарипов номига йўллаган оқоридаги сўровига салкам беш ой бўляптики, жавоб қайтарилгани йўқ. Аҳолининг ҳақли эътирозларига сабаб бўлаётган ушбу муаммога панжа ортидан қараётган мутасаддилар ўз хатти-ҳаракатлари билан реал ҳолатга бефарқ эканликларини кўрсатиш билан бирга депутатлигининг «мен учун бир тийин» қабилда иш тутаётган кўринадилар. Ёки ушбу масаланинг «юки» шунчалар оғирдир-ки, уни яқин орада енгиллатишнинг иложи бўлмаса?

Инсонлар дарди, ташвиши билан яшайдиган раҳбар учун халқнинг оғирини енгил, мушқулини осон қилишдан бошқа яна қандай юмуши бўлиши мумкин? Ёки буни фақат депутат фаолиятига нисбатан эътиборсизлик, лоқайдлик дея баҳолаб қўя қолиш керакми?

Агар ҳоким жаноблари шундай ўйлаётган бўлсалар, депутатлик сўровлари замирида сайловчи, яъни оддий фуқаролар манфаати борлигини унутган бўлиб чиқмайдиларми? Бундай қарашларнинг мавжудлиги эса айрим валломатларнинг Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг «Депутатга беписандлик – халққа беписандлик, деб баҳолини шарт. Депутатлик сўровини кўриб чиқмаган ёки унга жавоб бермагани учун жавобгарликни кучайтириш лозим», деган гапларини унутганликларини аналтади, холос.

– Депутатлик сўровларига жавоб қайтармаслик, унга беписандлик билан қараш ҳолатлари ҳанузгача учраб турибди, – дейди халқ депутатлари Хоразм вилоят Кенгаши депутати Ражаббой Рўзметов. – Баъзида депутат сифатида юборган сўровларимга қайтарилган жавоблар билан танишиб таажжубга тушаман. Очигини айтиш керак, айрим раҳбарлар «Халқ давлат идорасига эмас, давлат идораси халққа хизмат қилиши

керак», деган тамойил мазмунини ҳалигача тушуниб етмаяпти. Сўровга жавоб беришдан олдин уни ўқиб ўрганиш, шу юзасидан амалий чоралар кўриш ўрнига бир хил қолидаги жавоблар ўйланаяпти, холос. Шунини тушуниш керакки, ҳар бир депутатнинг эзгу интилишлари фақат сайловчи манфаатига қаратилган. Юртдошларимиз фаровонлигини таъминлаш, турмуш шароитларини яхшилашга ҳисса қўша олсаккиз депутатлик ваколатимиз доирасидаги вазифаларни виждонан бажара олган бўламы. Муаммоларни ҳал этиш йўлидаги интилишларимиздан мақсад ҳам шу.

Президентимизнинг жорий йил 24 январдаги Олий Мажлисга йўлланган мурожаатномаларида «Ҳар бир депутат ўз ҳудудида яшаётган аҳоли муаммоларини ечишда фаол иштирок этиши, одамларнинг дарду ташвишларини тинглаши керак. Шунда депутатлар ўз сайловчиларига берган ваъдалари устидан чиқади, халқ ишончини оқлаб, меҳрини қозонади. Шунда мен ҳам нафақат Президент, балки оддий сайловчи сифатида Сизлардан жуда миннатдор бўлар эдим» деган эдилар. Айна шундай даъватлардан кейин депутатлар учун кенг йўл очилди, фойдаланилмаган имкониятлардан фойдаланиши бошланди.

– Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлардан кўзланган бош мақсад бу – одамларга ўтаётган ҳар бир кундан рози бўлиши учун муносиб шароит яратишдир, – дейди партия Хоразм вилоят кенгаши ижрочи котиби Анвар Ибрагимов. – Бугунги синовли дамларда ҳам депутатларимиз

Депутатлик сўровларининг 215 таси, яъни 71 фоизи ижобий ҳал қилинганини таъкидлаш хонз. Аммо 88 тасига ҳалигача жавоб қайтарилгани йўқ.

масофадан туриб бўлса-да, мавжуд муаммоларга ечим изламоқда. Ушбу жараёнда депутатлар фаол иштирок этаётир. Буни партиядан сайланган 90 нафар депутат фаолияти мисолида ҳам кўриш мумкин. Шу йилнинг 6 ойида турли ташкилот мутасаддиларига партия гуруҳлари томонидан 303 та депутатлик сўрови юборилди. Уларнинг 210 таси фуқаролардан тушган шикоятлар, 5 таси қонун ва ҳукумат қарорларининг жойлардаги ижроси бўйича

тайёрланди. Шу ўринда депутатлик сўровларининг 215 таси, яъни 71 фоизи ижобий ҳал қилинганини таъкидлаш жоиз. Аммо 88 тасига ҳалигача жавоб қайтарилгани йўқ.

Айна пайтда ҳам депутатларимиз жойларда бўлиб, мавжуд муаммоларни ҳал қилишда сайловчиларга беминаат хизмат қилмоқдалар. Уларнинг кўмаги билан узок йиллар мобайнида ечимини кутаётган муаммолар бартараф этилмоқда. Зеро, бугунги ислохотлар жараёнида депутатларга нисбатан талаб ўзгарди. Президентимиз таъкидлаганларидек, депутатлар мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг фақат иштирокчиси эмас, балки ташаббускори ҳам бўляпти.

Халқимизда «Қарс икки қўлдан чиқади», деган гап бор. Мутасаддиларнинг депутатлик сўровларига жиддий эътибор қаратиб, ҳар бир депутатни қўллаб-қувватлаши шубҳасиз юртдошларимизни қийнаётган муаммоларни ҳал этишга хизмат қилади. Аксинча, бундай масалаларга лоқайдлик билан қараш муаммоларнинг чуқур илдиз отишига сабаб бўлади, холос.

Гулноза УМИРОВА,
Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Хоразм вилоят кенгаши матбуот котиби

Агар инсонлар атрофга қанчалик кўп эзгу имкониятлар сочилганини ва ўзларида қанчалик кўп қобилиятлар зирири эканлигини билишганда эди, яққовлик ва умидсизликдан бутунлай воз кечишган бўлишар эди.

Абу Райҳон Беруний

(Бошланиши 1-бетда)

Маълумки, қарз билан боғлиқ муносабатлар Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик Кодекси ва ушбу Кодекс асосида ишлаб чиқилган бошқа қонун ҳамда қонун ости ҳужжатлари билан тартибга солинади. Умуман олганда қарз бериш ёки олиш - қарз берувчи ва уни олувчи ўртасида юзага келадиган келишув асосида юз беради. Мазкур келишув юридик жиҳатдан қандай расмийлаштирилиши Фуқаролик Кодексида белгиланган.

Авалло бундай шартнома (келишув) деганда нима тушунилади, деган саволга мазкур Кодексининг 732-моддасида қуйидагича таъриф берилган: Қарз шартномаси бўйича бир тараф (қарз берувчи) иккинчи тарафга (қарз олувчи) пул ёки турга хос аломатлари билан белгиланган бошқа ашёларни мулк қилиб беради, қарз олувчи эса қарз берувчига бир йўла ёки бўлиб-бўлиб, ўша суммадаги пулни ёки қарзга олинган ашёларнинг хили, сифати ва миқдорига баробар ашёларни (қарз суммасини) қайтариб бериш мажбуриятини олади. Қарз шартномаси эса пул ва ашёлар топширилган пайтдан бошлаб тузилган ҳисоблади.

Демак, қарз предмети пул ёки бошқа ашёлар ҳам бўлиши мумкин. Турга хос аломатлари билан белгиланган ашёнинг тарифи ҳам Фуқаролик Кодексининг 87-моддасида берилган бўлиб, бундай ашёлар бошқаси билан алмаштирилмаган, бир турдаги ҳамма ашёларга хос аломатларга эга бўлган ҳамда сони, оғирлиги, ўлчови кабилар билан белгиланади. Масалан, буғдой, шакар, сомон, гуруч, гишт ва бошқа моддий бойликлар ҳам бўлиши мумкин. Аммо хусусий аломатлари билан белгиланган ашёлар, яъни ноёб, ўзи бир донга бўлган, шунингдек, муайян усул билан ажратиб қўйилган ашёлар, масалан муҳр бошилган, рақам, белги туширилган ашёларни қарзга бериб бўлмайди.

Пул пил тарзида, шакар шакар тарзида қайтарилиши мумкин, чунки уларнинг аниқ сони, оғирлиги ва ўлчови бор, шунинг учун улар қонун буйича қарзнинг предмети бўла олади. Шу сабабли хусусий аломатларга эга ашёларни қарзга бериб бўлмайди, берилган тақдирда ҳам бундай келишув ҳақиқий ҳисобланмайди.

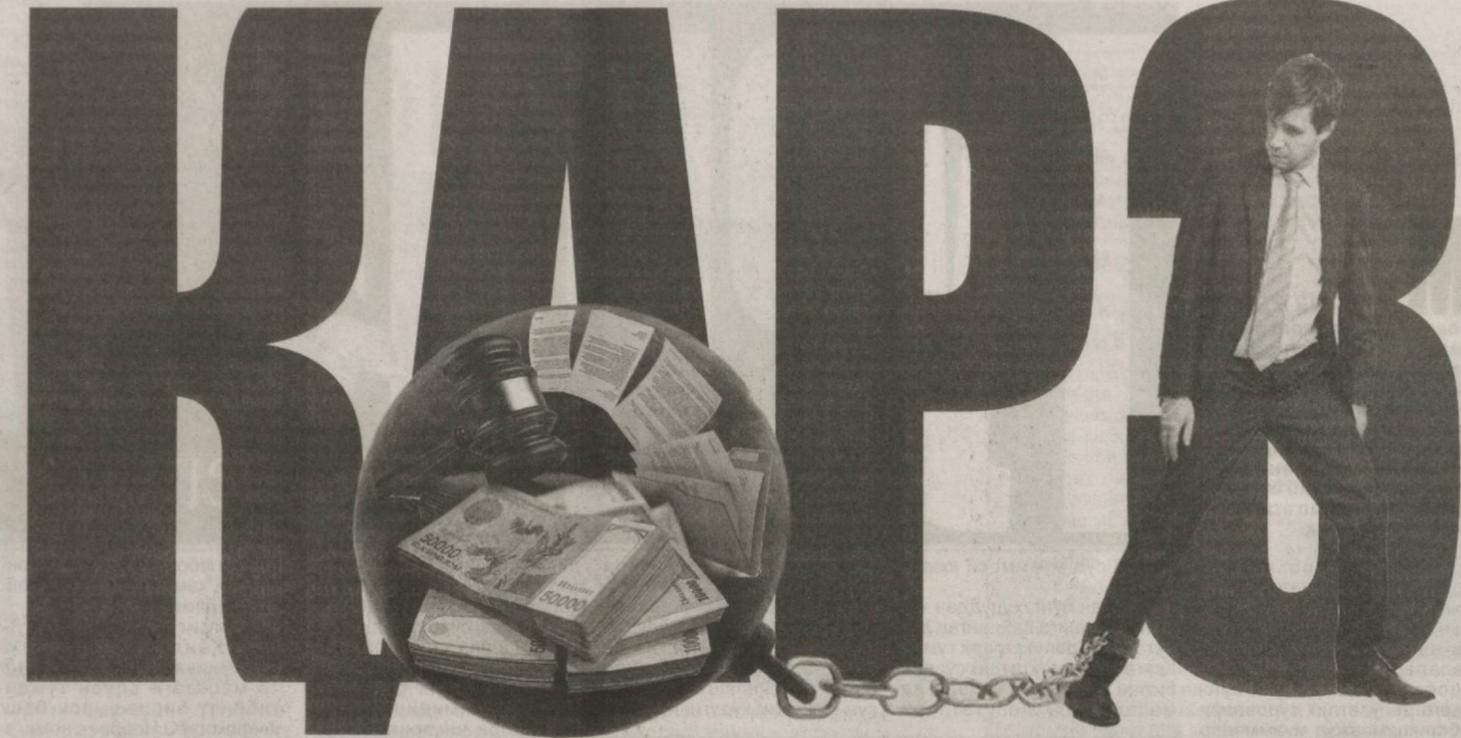
Таъкидлаш керакки, қарз шартномаси шаклига амалдаги қонун ҳужжатларида маълум бир талаблар қўйилган. Хусусан, Фуқаролик Кодексининг 733-моддасига биноан фуқаролар ўртасида қарз шартномаси, агар бу қарзнинг суммаси энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан ортқ бўлса, оддий ёзма шаклда тузилиши, шартномадаги тарафлардан бири юридик шахс бўлганда эса суммасидан қатъи назар ёзма шаклда тузилиши шартлиги назарда тутилган.

Ушбу қонундан келиб чиқиб, айтиш мумкинки, қарз шартномаси ёзма шаклда тузилиб, уни тарафлар ёки уларнинг вақиллари имзолаши лозим бўлади.

Тўғри, амалдаги қонунларга асосан қарз келишувининг оддий ёзма шаклига риоя қилмаслик унинг ҳақиқий эмаслигига олиб келмайди, бироқ бундай ҳолат низо чиққан тақдирда тарафларни битимнинг тузилганлигини, мазмунини ёки бажарилганлигини гувоҳларнинг кўрсатмалари билан тасдиқлаш ҳуқуқидан маҳрум қилади.

Аммо аксарият ҳолларда қарз тилхат асосида берилсада ва шу сабабли ҳам суд амалиётида тилхат асосида пул олди-бердиси билан боғлиқ низолар кўпроқ учрайди. Бу ҳолатда тилхат судлар томонидан қарз бўйича келишув саналиб, даъво мазмунан ҳал қилинади, чунки Фуқаролик Кодексининг 733-моддасида, агар қарз олувчининг тилхати ёки унга қарз берувчи томонидан муайян сумма ёки муайян миқдордаги ашёларни тасдиқлайдиган бошқа ҳужжат мавжуд бўлса, қарз шартномаси ёзма шаклда тузилган ҳисобланади, деб ёзиб қўйилган. Мазкур Кодексининг 107-моддасида ёзма шаклда тузилган битим тарафлар ёки уларнинг вақиллари томонидан имзолаши кераклиги назарда тутилган. Лекин бунда гувоҳларнинг имзоси бўлиши шарт қилиб қўйилмаган.

Шу ўринда қарз шартномасини нотариал тасдиқлаш талаб этилмаслигини, яъни қонун билан оддий ёзма шаклда тузилган қарз шартномаси нотариал тасдиқлаш шарт бўлган битимлар тоифасига киритилмаганини таъкидлаш жоиз. Аммо тарафлардан бири буни талаб қилса, Фуқаролик Кодексининг 110-моддасига асосан мазкур келишув нотариус ёки бундай нотариал ҳаракатни

амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган бошқа мансабдор шахс томонидан тасдиқловчи устхат ёзиб қўйиш йўли билан тасдиқлаш шарт бўлади. Гап шундаки, қарз шартномаси нотариал тасдиқлаш шарт бўлган битим ҳисобланмасида, уни тасдиқлаш тақиқланмаган. Шунинг унутмаслик керакки, тарафлардан бирининг (қарз олувчи ёки қарз берувчининг) талаб қилиши иккинчи нотариус хузурига олиб боради. Аммо ҳаётда бундай ҳолат камдан-кам учрайди. Чунки, тарафлар ёки улардан бирининг қонун мазмунидан хабардор эмаслиги, иккинчидан, ўзaro ишончининг «ўта мустаҳкамлиги», унинг «андиша»нинг устун келиши ва энг асосийси, битимнинг нотариал тасдиқлаш шартлиги лозим бўлган давлат бож суммасини тўлашни истанмаслиги бунга сабаб бўлади.

Гап қарз шартномасини нотариал тасдиқлаш шартлиги бўлганда, шунинг қайд этиш керакки, «Давлат бож тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунига илова билан «Давлат бож ставкалари миқдорлари» тасдиқланган бўлиб, унга мувофиқ, қарз шартномасининг суммасига қараб, уни тасдиқлаганлик учун:

сумма базавий ҳисоблаш миқдорининг 100 бараваригача бўлса, давлат бож БҲМнинг 25 фоизи миқдорда;

сумма базавий ҳисоблаш миқдорининг 100 бараваридан 300 бараваригача бўлса, давлат бож БҲМнинг 50 фоизи миқдорда;

сумма базавий ҳисоблаш миқдорининг 300 бараваридан ортқ бўлса, давлат бож БҲМнинг 1 баравар фоизи миқдорда ундирилади.

Қарз шартномаларига ўзгаришлар киритилганлик ёки уни бекор қилганлик учун ҳам давлат бож белгиланган ставканинг 50 фоизи миқдорда ундирилади.

Бугунги кунда базавий ҳисоблаш миқдорининг суммаси 223 минг сўми ташкил қилади. Агар қарз суммаси 22 300 000 сўмгача бўлса (сумма базавий ҳисоблаш миқдорининг 100 бараваригача) бундай шартномани нотариал тасдиқлаганлик учун 223000 сўмнинг 25 фоизи миқдорда бож тўланади. Бу, албатта, унчалар катта сумма эмас, аммо одамлар ҳалигача нотариусга бормай, тилхат асосида қарз бериши афзал қўришмоқда.

Хўш, бунинг сабаблари нима? Баски, тилхат асосида берилган қарзни суд орқали ундириш мумкин экан, унда нотариал гувоҳлантиришга нима ҳолат? Савол асосли, албатта. Гап шундаки, тилхат асосида берилган қарз қайтарилмаган ҳолларда бу низо фақат суд тартибда ҳал этилади. Нотариал тартибда гувоҳлантирилган қарз суммаси қайтарилмаган ҳолларда эса амалдаги қонун ҳужжатларига асосан қарз берувчи битимни гувоҳлантирган нотариусга мурожаат қилиб, ундан ижро ҳужжати олиши ва уни мажбурий ижро органига тақдим этиш орқали қарзни қайтаришга эришиши мумкин. Демак, тилхат орқали берилган қарз суд орқали ундирилганда ундирув суднинг ҳал қилув қарорига асосан берилган ижро варақасига кўра, амалга оширилса, нотариал

гувоҳлантирилган битим асосида берилган қарз нотариуснинг ижро варақаси билан мажбурий ундирувга қаратилади. Ижро варақалари асосида мажбурий ундирув эса «Суд ҳужжатлари ва бошқа давлат органларининг қарорларини ижро этиш тўғрисида»ги қонунга асосан амалга оширилади. Қарздордан мажбурий равишда пул ундирувчи биринчи навбатда суд қарорига асосан берилган ижро варақаларига кўра, амалга оширилади. Нотариуснинг ижро варақалари асосида ундирув навбати бирмунча кечроқ, чунки фуқаролик ишлари ва иқтисодий низолар бўйича судларнинг ҳал қилув қарорлари, ажримлари ва қарорлари, жиноят ишлари бўйича судларнинг ҳукмлари, ажримлари ва қарорларининг мулкий ундиришга оид қисми, шунингдек, жарима тариқасидаги жазони назарда тутувчи ҳукмлари, ажримлари ва қарорлари, маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар бўйича суд қарорларининг мулкий ундиришга оид қисми, алиментлар тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган келишувлар асосида ундирув амалга оширилгандан сўнг нотариусларнинг ижро хатлари асосида ундирувга навбат келади. Назаримизда, юқоридаги ҳолатлар сабабли ҳам қарз берувчилар тилхат асосида қарз бериб, уни суд қарори асосида ундиришни афзал қўришмоқдалар. Бундан ташқари, нотариус қарз қайтарилмаган ҳолларда қарз берувчининг мурожаатига асосан қарзнинг тўлиқ суммасига ва (ёки) уни фоизларни суммасига ижро ҳужжати беради. Мабоодо ижро ҳужжати берилгунга қадар қарзнинг маълум бир қисми қайтарилган бўлса нотариус тўлиқ суммага ижро хати беришга мажбур бўлади, чунки қарз нотариус хузурида қайтарилмаган бўлади ва ҳ.к.

Маълумки, кейинги пайтда алимент ундиришга давлат жуда жиддий эътибор қаратяпти, ҳатто масъулиятсиз оталар ўз фарзанди учун пул беришдан бўйин товлаган ҳолларда жиноий жавобгарликка ҳам тортилмоқдалар. Аммо қарзини қайтармаётганларга нисбатан жиддийроқ чора кўрилганини деярли эшитмаяпмиз. Бошқача айтганда, амалдаги қонунларимиз қарздорларга нисбатан анчанин юмшоқ муносабатда бўлмоқда. Лекин масала моҳиятига қаралса, иккала ҳолатда ҳам қарздорлик ҳақида гап кетаётганини англаб етамиз. Шу ўринда даҳанакан жонлардан қон тўкилишигача сабаб бўлаётган мижозларнинг салмоқли қисми ҳам ўзaro олди-берди туфайли юз бераётганини таъкидлаш ўринлидир.

Гап шундаки, қарз аввало фуқаролик ҳуқуқий муносабати бўлиб, бунда иштирок этувчи субъектлар тенг, яъни улар бир-бирларига бўйинсунмайдилар. Ҳатто ота-она ва фарзанд ёки раҳбар ва ходим ўртасида тузилган келишувда ҳам улар айнан шу масалалда мустақил иш юритишди. Уларни биров киши қарз бериш ёки қарз олишга мажбур қила олмайди. Яъни, улар ихтиёрий тарзда шундай муносабатга киришганлар. Шунинг учун ҳам қарз қайтарилмагани билан боғлиқ оқибатлар учун тарафларнинг ўзлари жавобгар ҳисобланади.

Яна Фуқаролик Кодексига мурожаат қилсақ, унинг 735-моддасига кўра, қарз олувчи олин-

ган қарз суммасини қарз шартномасида назарда тутилган муддат ва тартибда қайтариши шарт.

Агар муддат шартномада белгиланмаган бўлса, қарз олувчи уни қарз берувчи қарзни қайтариш ҳақида талаб қилган кундан бошлаб, ўттиз кун ичида қайтариши керак. Қарз ихтиёрий қайтарилмаса, манфаатдор шахс судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Аммо бундай тоифадаги ишларни судлар кўриб чиқиб, ҳал этиши, албатта қарз суммаси қайтарилишини таъминлайди, дегани эмас. Қарздорнинг етарли пул маблағи ёки мол-мулк бўлмаса қарз қопламаслиги ҳам мумкин. Шу ўринда унда

имзоси экани исботланган.

Тилхат ёки нотариал тасдиқланган қарз шартномасини қонунда кўрсатилган асослар бўйича ҳақиқийлиги низолаштирилганда бу туркум ишлар битимлар билан боғлиқ низолар тоифасига киритилиши мумкин.

Масалан, даввогар «Н» жавобгарлар «З» ва «Д»га нисбатан судга даъво билан мурожаат қилиб, унда жавобгарларнинг 2018 йил апрель ойида 2000 АҚШ долларини қарзга олиб, оёйга 10 фоиз миқдорда фоиз тўлаш мажбуриятини олганлигини, қарз суммасидан 800 АҚШ долларини қайтариб, қолганини бермаганлигини кўрсатиб, асосий қарз ҳисобидан 1200 АҚШ долларини ва унга ҳисобланган

тўланиши лозим бўлган сумма тегишли валютанинг ёки шартли пул бирликларининг тўлов кундаги расмий курси бўйича ҳисобланади.

Таъкидлаш лозимки, Фуқаролик Кодексининг 327-моддасига кўра, бошқа шахсларнинг пул маблағини гайриқонуний ушлаб қолиш, қайтариб беришдан бош тортиш, уларни тўлашни бошқача тарзда кечиктириш ёхуд бошқа шахс ҳисобидан асосиз олиш ёки жамғариш натижасида улардан фойдаланганлик учун ушбу маблағлар суммасига фоиз тўлашни керак. Фоизлар миқдори кредитор яшайдиган жойда, кредитор юридик шахс бўлганда эса, унинг жойлашган ерида пул мажбурияти ёки унинг тегишли қисми бажарилган кунда мавжуд бўлган банк фойзининг ҳисоб ставкаси асосида белгиланади. Қарз суд тартибда ундириб олинганда суд кредиторнинг талабини даъво қўзғатилган кундаги ёки қарор чиқарилган кундаги банк фойзининг ставкасига қараб қондириши мумкин. Аммо бу тарафлар ўртасида тузилган шартномада қарздан фойдаланганлик учун неустойканинг бошқа тури назарда тутилмагандагина қўлланилади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодексининг 335-моддасига кўра, агар кредитор қасддан ёки эҳтиёсизлик туфайли мажбуриятни бажариш мумкин бўлмағлиги юз беришига ёки бажармағлиги туфайли етказилган зарар миқдорининг кўпайишига кўра мажбурий қўлайишга бўлса, шунингдек, кредитор мажбуриятни бажармағлигини етказилган зарарни қамайтириш чораларини қасддан ёки эҳтиёсизлик туфайли кўрмаган бўлса, суд мавжуд ҳолатларга қараб тўланадиган мажбурий миқдорни қамайтириш ёки кредиторга ҳақ тўлашни батамом рад этишга ҳақли. Шунинг учун ҳам қарз берувчи қарз суммасини қайтариш қарздорлар (қарзни қайтариш) қарздорлар учун келтириб чиқаради деб ҳисобланади.

Мазкур ишни кўришда жавобгар тилхат ва унинг матнини инкор этмаган, шу боис ишдаги бошқа далиллар мажмуи билан баҳоланганда, муносабат қарз шартномаси ва ундан келиб чиқадиган мажбурият деб баҳоланган.

Суд иш юзасидан хулоса қилишда ушбу тилхатларни мақбул далил сифатида баҳоланган.

Базан судга тақдим этилган тилхатларда сана кўрсатилмаган, дафтар варағида ёзилган, қарз шартномаси талабларига умуман риоя этилмаган ҳолда расмийлаштирилган, қолаверса тилхатда ким томонидан қарз берилаётганлиги, қарзни кимга қайтарилиши кўрсатилмайдиган, ёзув матнига кўра, тушунарли ва маъму тарзда ёзилади. Гарчанд бунда даввогар пул маблағларини ўзи жавобгарларга берганини ваъж қилиб келтирсада, ушбу ҳолатларни тасдиқловчи далилларни тақдим қила олмайди. Шу сабабли суд даввогарнинг даъво аризасини қааноатлантириши рад этади.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодексининг 245-моддасида қарз шартномаси (қарзни қайтариш) бажариши мумкин бўлмаган ёки талаб қилиш пайти билан белгиланган кўлайиш бўлса, кредитор ҳар қачон ижрони талаб қилишга, қарздор эса - ижрони ҳар қачон амалга оширишга ҳақли бўлади.

“ Бугунги кунда базавий ҳисоблаш миқдорининг суммаси 223 минг сўми ташкил қилади. Агар қарз суммаси 22 300 000 сўмгача бўлса (сумма базавий ҳисоблаш миқдорининг 100 бараваригача) бундай шартномани нотариал тасдиқлаганлик учун 223000 сўмнинг 25 фоизи миқдорда бож тўланади.

суд қарори нима учун керак, деган ҳақли савол пайдо бўлади. Жавоб эса оддий: суд қарори қарздор мол-мулкидан қарз суммасини ундириш учун керак. Қарздорнинг маблағи етарли бўлмаса-чи? Унда қарз берувчи «ютқазди», албатта. Чунки қарз олди-бердиси вақтида унинг қайтарилишини ҳеч ким кафолатламаган. Халқимизда бир мақол бор. «Даввогар наодон бўлса, қози муттаҳам бўлади». Лекин бу ўринда даввогарнинг наодонлиги қозини муттаҳамлигини билдирмайди.

Таъкидлаш керакки, мабоодо пул ва бошқа қимматликлар фирибгарлик йўли билан қарз никоиб остида олиниб, қайтарилмаган ҳолларда айбдор шахсларга нисбатан давлат жиноий жавобгарлик чораларини ҳам қўлайди.

Одатдаги шароитда қарз қайтарилмаган ҳолларда фуқаролик ишлари бўйича судлар тақдим этилган далилларга таянган ҳолда қарз суммасини ундириш тўғрисида ёки уни ундирилишини рад этиш тўғрисида қарорлар чиқариши мумкин.

Амалиётда эса тилхат ҳар доим ҳам мақбул далил сифатида тан олинмаслиги мумкин. Ҳатто тилхатнинг номақбул далил сифатида эътироф этилиши ҳолатлари ҳам учраб туради. Жумладан, тилхатдаги хат ёки имзо тегишлилиги ёки тилхатнинг қалбақлаштирилгани ёхуд тилхат шахсининг маст ҳолатида, руҳий тушунлиқ ҳолатида, ўз ҳаракатлари аҳамиятини англаб етмаган ҳолатида имзолаганлик каби вазлар келтирилиб, суд томонидан ўзи вазларнинг асосли экани аниқланган ҳолларда даъво талаблари рад этилган ҳолатлар ҳам учрайди.

Масалан, даввогар «А»нинг жавобгар «Б»га нисбатан тилхат бўйича қарздорлигини ундириш ҳақидаги фуқаролик ишида жавобгар «Б» олган қарз суммасини «А»га қайтарганлигини таъкидлаб, бу ҳақда тегишли тилхатларни тақдим этган. Ҳатто навбатда «А» бу тилхатлардаги имзо унга тегишли эмаслигини билдирган. Холатга оидинлик киритиш учун фуқаролик ишлари бўйича суд томонидан суд хатшунослик экспертизаси тайинлаган. Экспертларнинг хулосасига кўра, тақдим этилган тилхатдаги имзолар «Б»нинг

Хаддан ортиқ газаб нафрат келтиради, бевақт қилинган такаллуф эса хурматсизликка олиб келади
Абу Райхон Беруний

Нега Миттеран Ўзбекистонга келган эди?

Франция тарихида Наполеон Бонапарт, Шарл де Голлдан кейин номи тилга олинадиган шахс бу, шубҳасиз, Франсуа Миттерандир. Францияни 14 йил бошқарган Миттеран даврида мамлакатнинг дунё миқёсидаги обрў-эътибори юксалиб, миллий иқтисоди ривожланди. Ана шу даврда президент бир-бирига ўхшамаган турли давлатларга ташриф буюриб, дунёнинг нуфузли шахслари билан мулоқотда бўлди.

«Хивага бир марта бўлса ҳам келмаган француз эмас»
Франсуа МИТТЕРАН

Миттераннинг Ўзбекистонга ташрифи эса умрининг энг сўнги йилларида тўғри келди. Гарчи Франция ташқи ишлар вазириги ва инсон ҳуқуқлари ташкилотлари ушбу ташрифга қаршилик қилган бўлсаларда, Миттеран ўз сўзида қатъий турди. Ташрифдан кейин Ўзбекистонга президент билан бирга келган ва Ўзбекистон томонидан унга ҳамроҳлик қилганлар кекса Миттеран ўлимидан олдин Ўзбекистонни бир марта бўлса ҳам кўришни орзу қилганини таъкидлайдилар.

учун ҳам президент орзусидаги саёхатни амалга ошириш учун оддий сафар «давлат ташрифи»га айлантирилди. 1994 йилнинг апрел ойи охирида Франсуа Миттеран Ўзбекистонга учиб кетди. Бу саёхат чиндан ҳам шоҳона саёхат бўлди...

вомида протокол ва хавфсизлик буйича Париждан келган одамлар президентнинг ҳар бир қадамига мўлжаллаб, режалаштириб чиққан эдилар. Самарқанд, Бухоро ва Хива — одатдаги учта туристик шаҳарга ташриф режаланган эди. Кейинчалик ушбу реждан Бухоро олиб ташланди. Пойтахт Тошкентда расмийлар Ўзбекистонда яшайдиган ва ишлайдиган французларни бориб кўриш учун юрайдиган йўللار ҳам асфальтлаб қўйилган эди. Ўзбекистон 1991 йил 1 сентябрда ўз мустақиллигини эълон қилган, Миттераннинг мустақиллигини тан олган қарбдаги илк президентлардан бири бўлган эди. Шу сабабдан президент Каримов ундан жуда миннатдор эди...

риф бўлса керак. Пастдан тепаликка қараб бир-бирдан гўзал қабрлар оралаб кўтарилиб борадиган йўлак. Президентга қулай бўлиши учун биз ташрифни тўғридан-тўғри юқорида бўладигандек ташкиллаштирган эдик. Шунинг учун ҳам одатий йўналишдан бошқа йўл орқали юришга ўзбек расмийларини зўра кўндирдик. Чунки бошқа йўл замонавий қабрлар орасидан ўтар эди. Ўзбеклар бунга рози бўлишди. Шундан кейин ўша ҳудудда шамлар ёқиб, мусиқачилар билан сайр қилишни ташкиллаштирмоқчи бўлдик. Аммо бунга мезбонлар рози бўлмадилар.

дахмасига тушган эди. Энди эса ўзи сингари авлодларга ўрнатилган бўлиб қолган Амир Темурнинг даҳмасида турарди.

ЗАР ҚАДРИНИ ЗАРГАР БИЛАДИ

Ўзбекистонга кўплаб буюк шахслар, давлат арбоблари ташриф буюрган. Шу билан бирга улар орасида Ўзбекистонни «аҳамиятсиз» деб ҳисоблаган, баъзан эса билимсизларча назарга илмаган инсонлар ҳам бўлган. Аммо ўзбек мақолида айтилганидек, «Зар қадрини заргар билади». Ўзбекистоннинг буюк тарихини, жаҳон фани ва маданияти тараққиётига қўшган ҳиссаси, бир-бирдан гўзал шаҳарлари, қўли доим кўксига бўлган меҳмондўст халқ, мазаси оғизда қоладиган таомлари ва тилдаги меваларининг қадрини билиш учун инсондан чуқур билим, юксак маданият ва кенг дунёқараш талаб этилади.

марта саёхат қилишни орзу қилиш учун Франсуа Миттерандек буюк инсон бўлиш керак. Миттеран 1996 йил 8 январь куни Парижда оламдан ўтди. Францияда унинг ўлими билан боғлиқ кўплар шов-шувлар юради. Мен уларнинг рости ёки ёлғон эканини билмайман. Мени фақат бир нарса қувонтиради. Франсуа Миттерандек буюк президентнинг Ўзбекистонга саёхат қилишдай буюк орзуси армонга айланиб қолмади. У ўздан кейинги авлодлар — французларга ўрнатилган — французларга ўрнатилган хиссаси бордир!

xabar.uz

2018 йил 9 апрель
(Жан-Пьер Тибодат,
«Либерасион» газетаси,
2004 йил 12 август).

Шу ўринда, Хивада мартабали меҳмонга ҳамроҳлик ва таржимонлик қилган ёки бошқа хизматда бўлганлар Миттеран тасдиқланган протоколни бузиб, Хивада ярим соатдан кўпроқ қолишни сўраганини ҳикоя қилишди. Уларнинг айтишларича, Франсуа Миттеран «Хивага бир марта бўлса ҳам келмаган француз француз эмас» деб айтган экан. Миттеран Ўзбекистонга ташрифи доирасида ўзи билан келган бюджет вазири Никола Саркозига «Сиз сиёсатда узоққа борасиз» деганини эса олишди. Чиндан ҳам Ўзбекистонда билдирилган башорат кўп ўтмай амалга ошди...

Президент «Конкорд»да учди. Унга дўст бўлмаган (ўша пайтда президент вазириликларни бошқа партиялар билан бўлишиб бошқараётган

Ушундан кейин ўша ҳудудда шамлар ёқиб, мусиқачилар билан сайр қилишни ташкиллаштирмоқчи бўлдик. Аммо бунга мезбонлар рози бўлмадилар.

Мен Миттеранга ёдгорликлардаги ёзувлар маъносини айтиб берсак ва қиз неварасининг хотирасига атаб ёзилган шеърлардан ўқиб берсак ёқар, деб ўйлаган эдим. Аммо бу нарсалар унга таъсир қилмади. Шундан кейин у Регистонда ўзбеклар ижро этган фолклор спектаклини томоша қилиб, ҳордиқ чикарди...

Ўлими яқинлиги муқаррар бўлса ҳам Ўзбекистонга бир

Николя Саркози 2007 — 2012 йилларда Францияга етакчилик қилди.

Мени фақат бир нарса қувонтиради. Франсуа Миттерандек буюк президентнинг Ўзбекистонга саёхат қилишдай буюк орзуси армонга айланиб қолмади. У ўздан кейинги авлодлар — французларга ўрнатилган хиссаси бордир!

Ўзбекистоннинг Биринчи Президенти Ислоом Каримов Хивага Миттеран билан бирга боради. Лекин меҳмон Самарқандни ёлғиз саёхат қилишни ва Амир Темур билан ёлғиз учрашишни истар эди. 1981 йилги Пантеондаги ташрифдан кейин (Пантеон — Париждаги буюк шахслар дафн этилган улкан бино. Миттеран Президент бўлган, у ерга бориб айрим буюк шахслар пойига гул қўйган — таржимон изоҳи) у худди дунё билан хайрлашмоқчидек, теурийларнинг энг буюги кетилган идиш-товоқларни ҳам қўйиш керак.

Чунки даҳманинг ўзига хос муҳити бор эди, яъни, бошимиз устидаги ранг-баранг қабрлар ва биз кўриб турган ҳар бир сўзимни диққат билан тингларди... Очигини айтганда ушбу даҳма Президент энг кўп саволлар берган жой бўлди.

Депутатлар фаолиятдан

Қорқалпоғистон Республикаси:

Битта ўқ билан иккита қуён

Кўнғирот туман кенгаши депутати Бахтияр Отельбаева «Ўрناق» қишлоғилик Диларам Оразалиева ёрдам сўраб мурожаат қилди. Маълум бўлишича, у аввал бозорда тикув цехи очиб, фаолият юритган. Аммо карантин сабаб фаолиятини тўхтаган. Энди ўзи яшаётган қишлоқда тикув цехи очмоқчи. Аммо мутасаддилар жой йўқлигини айтишибди. Депутат ушбу масалани ўрганиб, «Ўрناق»да бўш турган бинони тадбиркорга олиб берди. Айтилган пайтда цех ишга туширилиб, 2 нафар ишсиз аёлнинг бандлиги ҳам таъминланди.

Навоий вилояти:

Ҳоким барибир ҳокимда...

Учқудуқ шаҳар «Мактаб» кўчаси 2-уй, 21-хонадонда истиқомат қилувчи Л.Болтаева оқава сув қувурининг носозлиги ва қувурдан «таралаётган» нохуш хиддан арз қилиб, «Сизни ҳоким эшитади» мессенжери орқали туман ҳокими, халқ депутатлари туман Кенгаши депутати Соли Ҳамроевга мурожаат қилган эди. Туман ҳокимининг курсатмаси билан «сассиқ қувур» муаммоси тезда ҳал этилди. Бу ишга «Учқудуқ Эъзоза» хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати мутасаддиларининг жалб этилгани айтилди.

Франсуа Миттеран билан Ўзбекистонга келган «Либерасион» газетаси муҳбири Жан-Пьер Тибодат 2004 йили «Миттеран Самарқандни кўрди ва ундан кейингина вафот этди» сарлавҳали мақоласини эълон қилди. Унда Миттераннинг Самарқандга ташрифи оид воқеалар ҳикоя қилинади. Қуйида мақола эътиборингизга ҳавола этилган.

«У ўзининг ўлими яқин эканини биларди. Икки йилдан озроқ умри қолган эди. Миттеран Самарқандни кўришни жуда-жуда хоҳларди. Шунинг

Ушундан кейин ўша ҳудудда шамлар ёқиб, мусиқачилар билан сайр қилишни ташкиллаштирмоқчи бўлдик. Аммо бунга мезбонлар рози бўлмадилар.

Чунки даҳманинг ўзига хос муҳити бор эди, яъни, бошимиз устидаги ранг-баранг қабрлар ва биз кўриб турган ҳар бир сўзимни диққат билан тингларди... Очигини айтганда ушбу даҳма Президент энг кўп саволлар берган жой бўлди.

Франсуа Миттеран билан Ўзбекистонга келган «Либерасион» газетаси муҳбири Жан-Пьер Тибодат 2004 йили «Миттеран Самарқандни кўрди ва ундан кейингина вафот этди» сарлавҳали мақоласини эълон қилди. Унда Миттераннинг Самарқандга ташрифи оид воқеалар ҳикоя қилинади. Қуйида мақола эътиборингизга ҳавола этилган.

Ўзбекистонда Миттеран учун том маънода Теурий шахзодаларга хос дабдаба ҳозирланган эди. Бундай эътиборни хуш кўрадиган Никола Саркозининг ўзи ўтирган машина лимузинларнинг орқасига жойлаштирилгани учун роса жаҳл қилгани ҳам эсимда. Президент эса бунга кулиб қўя қолганди.

ЕРНИ СЕВУВЧИ ИНСОН
«Мени энг ҳайратлан-тиргани Шохизиндага таш-

Виждонсизликми ёки виждонсизларми?

Бундай ҳолатни изоҳлаш қийин. Агар кейинги ўн беш кун ичида бозорлардаги нарх-наво 100 фоизга кўтарилиб, солиқ фоизлари ошган ёхуд банклар кутилмаганда ўз кредитларини мижозлардан яшириб, бир неча баробарга оширган бўлса, бечора «тадбиркор»ни тушунган бўлардим. Ёки ҳар соғияда тўйиб-тўйиб нафас олаётган ҳавомиз ёхуд Яратганнинг буюк неъматини зилол сувимизнинг нархи кўтарилди? Йўқ, албатта. Аммо чайқов бозоридан фарқи қолмаётган бу дунёда инсоф ва виждон деганлари иссиқда қолиб, бироз айниган кўринади. Акс ҳолда дунё аҳли бир-бирига меҳр-муруват қўрсатаётган, бир-бирини қўллаб, сўнги нафасигача савоб қилиб қолай деяётганда, дам олиш куни бўлса-да уйда хотиржам ўтириши мумкин бўлган шифокорлар

тиниб-тинчимаётган, ҳалол тадбиркорлар, спортчилар, олтини, кумуши бўлмаса-да ҳалоллиги бўлган оддий одамлар, чин маънодаги депутатлар фидойилик кўрсатаётган бир пайтда «OZODA SHIFO MED SERVIS» корхонаси 15 кун аввал 250 минг сўм тарзида баҳоланган хизматини 450 минг сўмга кўтармаган бўларди. Эшитишимизча, ўтган ҳафта кимдир Хитойдан олиб келинган дориларни эҳсон сифатида тарқатибди. Аммо бошқа бир кимса уларни сотиш учун алоҳида тизим яратишга ҳам улғурибди. Айрим юртодошларимиз бундан бир ҳафтача аввал Сирғали туманидаги «OZODA SHIFO MED SERVIS» клиникаси кўнага 130 кишининг кўкрак қисмини замонавий рентген аппаратидан ўтказганини иттифоқ билан қўлқўшди. Бундайларни ким деб аташ мумкин...
Умид АРСЛОНБЕКОВ

Суратда клиниканинг ташқи кўриниши.

✓ Дунёдаги энг қиммат пишлоқ
Сербиянинг «Пуле» пишлоғи бўлиб,
унинг бир килоси 1000 евро туради.

Яқинда Германиянинг Volkswagen автомобил концерни Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган 3 хил намунадаги Volkswagen Caddy автомобиллари тақдимотини ўтказган эди. Тақдимотдан кейин немислар бизга қандай автомобил сотяпти, улар қиммат эмасми, деган саволлар пайдо бўла бошлади.

Шу масалага аниқлик киритиш ҳамда бошқа давлатлардаги нарх-наволар билан қизиқиб, ўзимча таҳлил қилдим.

Ўзбекистонда ушбу автолар 16 857 (Cargo), 18 611 (Kombi), 21 735 (Trendline) доллардан сотиляпти экан. Маълум бўлишича, нархлар бошқаларникига нисбатан арзон бўлиб чиқди.

Бу моделларнинг асосий харидорлари европаликлар бўлиб, Германиянинг ўзига 23 950 (Cargo), 24 700 (Kombi), 26 700 (Trendline) доллар тураркан. Руслар уларни 20 300, 21 500, 23 200 доллардан сотиб олишяпти. Европанинг қолган давлатларида ҳам нархлар қимматроқ бўлиб чиқди.

Украина – Cargo – 18 300 \$, Kombi – 19 900 \$, Trendline – 24 900 \$.
Польша – Cargo – 20 900 \$, Kombi – 22 150 \$, Trendline – 22 200 \$.

Немис халқи фойда бўлмаса, пул тикмайдиганлардан деб юрардим. Юртимизда нархлар арзон бўлгани яхши, албатта. Қачонки немислар Uz Auto ҳеч қимга бермай келаётган бозорни эгаллаш учун шундай қилишяптимикин? Еки бизда ишлаб чиқариш уларга арзонга тушяптими. Хулоса ўзингиздан.

t.me/Zafarbak Solijonov

milliy ХАБАРЛАР, ВОКЕАЛАР, ТАФСИЛОТЛАР

Ўзбекистон Республикаси
Саломатлик вазирлиги

COVID-19 касаллигига чалинган **27047** нафар беморнинг
ҚАЙД ЭТИЛИШИ ВА СОҒАЙГАНЛИГИ БИЛАН БОҒЛИК КЎРСАТКИЧЛАР ҲАВВАЛИ

2020 йил 4 август, соат 23:30 ҳолатига

Худудлар	Қайд этилиши	Соғайганлар	Фойда	Б.Э
Қорақалпоғистон Респ.	381	316	83%	5
Андижон вилояти	1045	957	92%	2
Бухоро вилояти	876	727	83%	6
Жиззах вилояти	140	121	86%	6
Қашқадарё вилояти	752	638	85%	5
Навоий вилояти	458	403	88%	4
Наманган вилояти	768	637	83%	5
Самарқанд вилояти	1125	1015	90%	3
Сидарё вилояти	625	520	84%	2
Сурхондарё вилояти	551	454	79%	6
Фарғона вилояти	289	266	92%	1
Хоразм вилояти	399	348	87%	1
Тошкент вилояти	3451	2303	67%	14
Тошкент шаҳри	16187	9360	58%	105

Жами: **27047** **18051** **66%** **165**

Дунёдаги энг қиммат пишлоқ!

Франция, Италия, Голландия каби давлатлар ўзларининг пишлоқлари билан машҳур. Сигир, қўй ёки эчки сутидан тайёрланган юмшоқ, қаттиқ ёки қукариб кетган пишлоқларини бутун дунёда севиб истеъмол қиладиган инсонлар бор. Аммо бу пишлоқларнинг ҳеч бири дунёнинг қиммат пишлоқлари ҳисобланмайди.

Дунёдаги энг қиммат пишлоқ Сербиянинг «Пуле» пишлоғи бўлиб, унинг бир килоси 1000 евро туради. Килосининг нархи 5000 еврогача чиқиши мумкин бўлган ушбу пишлоқ ишлаб чиқарувчи бир фирманинг барча пишлоқларини машҳур теннисчи Новак Жокевич ресторани учун сотиб олмақчи бўлган. Пуле пишлоғининг ўзига хослиги – у эшак сутидан тайёрланади. Эшак сүти бошқа ҳайвонларнинг сутлари каби оммалашмаганлиги учун унинг нархи литрига 40 еврогача боради. Натижада, бу пишлоқнинг нархи ҳам таъсир қилади. Шимолий Европа давлатларидаги буғу сутидан қилинадиган пишлоқлар ҳам шу сабабга қўра машҳур француз пишлоқларидан анча қиммат туради.

Ниқоб тақиш мажбурий бўлади

1 сентябрдан бошлаб Россия олий ўқув юртларида ниқоб тақиш мажбурий бўлади. Мамлакат фан ва олий таълим вазирлиги Валерий Фальков шундай фармойиш чиқарди.

«Ниқоб тақиш юриш мажбурий бўлади. Бу коронавирус инфекциясининг олдини олиш қоидаларига амал қилган ҳолда ўқув жараёнини ташкиллаштириш имконини беради», — дейилади вазирлик матбуот хизмати тарқатган хабарда.

Бундан аввал Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Татьяна Голикова Россия мактабларида ҳамда олий ўқув юртларида янги ўқув йили 1 сентябрдан, анъанавий форматда бошланишини маълум қилганди. Голикованинг қўшимча қилишича, Россиядаги олий ўқув юртларининг 92 фоизи ўқув йилини 1 сентябрда, одатдаги форматда бошланиш режалаштирган. Қолганлари 14 сентябрдан бошлаш ниятида.

ЭЪЛОН!

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ИЖРОИЯ ҚЎМИТАСИ ҚЎЙИДАГИ ТАРҒИБОТ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ЧОП ЭТИШ ВА ТАЙЁРЛАШ УЧУН ТЕНДЕР ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

1. Кундалик:
Ўлчами: 170*240мм 150*210мм
Чарм муқовали, партия логотиби туширилган бўлиши лозим. Жами саҳифаси 400 бет, 80 граммли, 4+4 форматдаги махсус саҳифалари, 32 бет 80 граммли, 4+4 форматли 120 граммли 4+4.
Кундаликнинг ички саҳифасига Ўзбекистон ва дунё харитаси туширилган бўлиши талаб этилади.

2. Партия логотиби туширилган ташқи аккумулятор (Power Bank)
MI АСЛ нусхаси 10 000mAh турс портли

3. Партия логотиби туширилган ручка.

4. Партия логотиби туширилган статуэтка.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН:

71-239-45-77, 99-307-44-36

ЎЗБЕКИСТОН «МИЛЛИЙ ТИКЛАНИШ» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИНИНГ ИЖТИМОЙ-СИЕСИЙ ГАЗЕТАСИ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Алишер ҚОДИРОВ – кенгаш раиси,
Акмал САИДОВ, Абдулазиз АККУЛОВ, Аброр ПЎЛАТОВ,
Амридин БЕРДИМУРОДОВ, Бахтиёр САЙФУЛЛАЕВ,
Илҳом АБДУЛЛАЕВ, Минхожиддин МИРЗО,
Нодир МУХТОРОВ, Отабек ЖИАНБОЕВ,
Озодбек НАЗАРБЕКОВ, Ортикали ҚОЗОҚОВ,
Феруза МУХАММАДЖОНОВА, Хуршид ДЎСТМУХАММАД,
Шерзодхон ҚУДРАТХЎЖАЕВ, Шавкат ШАРИПОВ,
Шухратжон АХУНДЖАНОВ.

Бош муҳаррир:
Миродил АБДУРАҲМОНОВ

ТАХРИРИЯТ

Манзили:
Тошкент шаҳри,
Миробод тумани,
Буюк Турон кўчаси,
41-уй.
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуктаи назаридан фарқ қилиши мумкин.

Таҳририятга келган хатлар доимий эътиборимизда бўлиб, улар муаллифларига қайтарилмайди.

Навбатчи муҳаррир:
Равшан МАҲМУДОВ
Навбатчи:
Мохира БАХТИЁРОВА
Дизайн:
Маъмуржон ҚУДРАТОВ

Электрон почта:
mtiklanish@bk.ru / mtiklanish@mail.ru

ТЕЛЕФОНЛАР:
Қабулхона (факс): (0-371) 232-12-03, +99897 741-20-22, +99897 755-10-11

Газета «SHARO» нашриёти-мағба ақшадорлик компаниясида чоп этилди.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

2008-йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.
Газета ҳафтанинг чоршанба куни чиқади.

Адали – 3104.
Газетанинг баҳоси келишилган нархда.
Қоғоз бичими: 350x587. Ҳажми: 4 босма табоқ
Буюртма – 826
Босишга топшириш вақти 21.30.
Топширилди 8:00